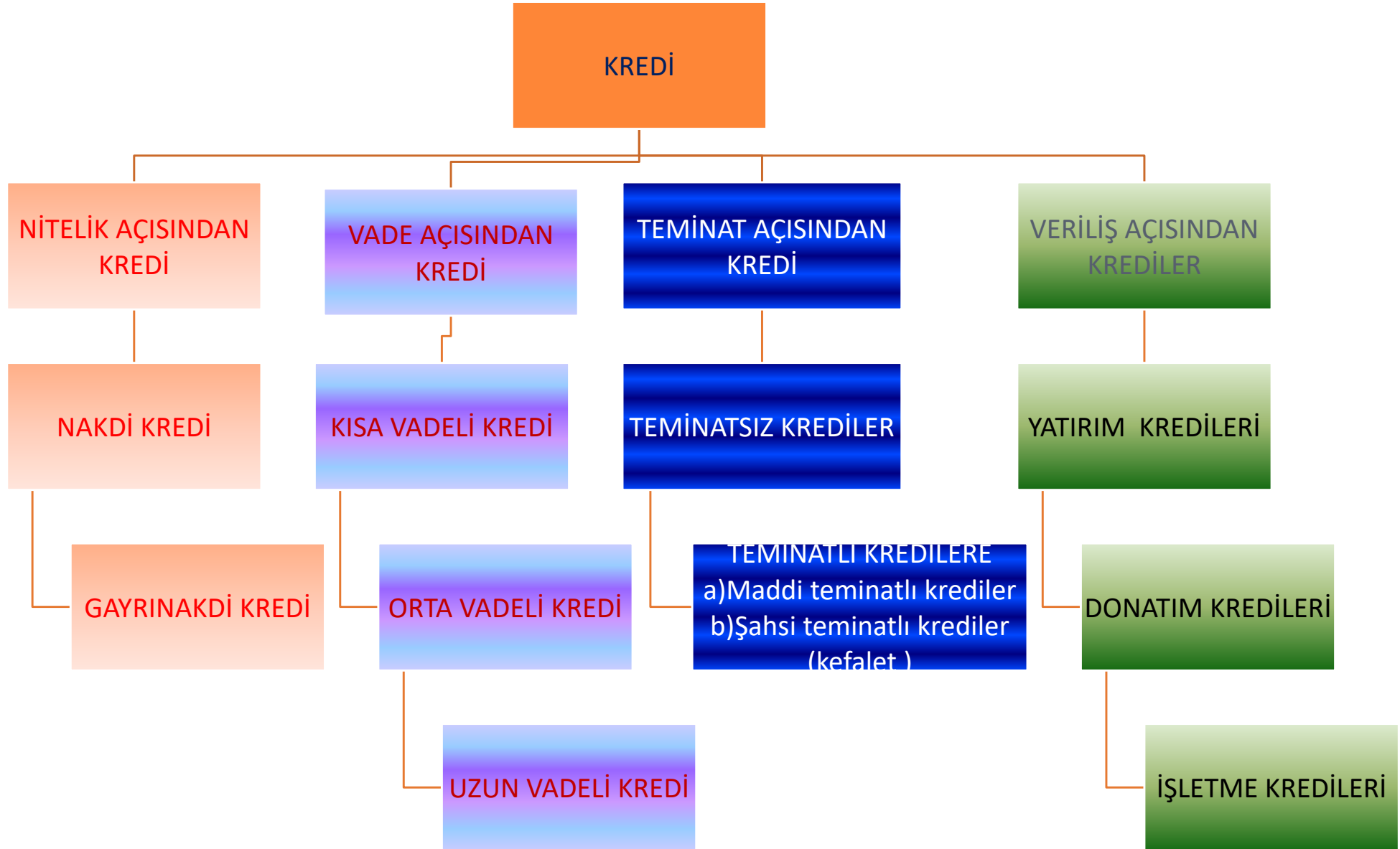

ULUSLARARASI TİCARETİN FİNANSMANI, ALTERNATİF FİNANSMAN TEKNİKLERİ

Nedim narlı
09 Mart 2022

- **Finans yönetimi**, işletmenin gereksinim duyduğu fonların en uygun koşullarda elde edilmesi bunların en etkin şekilde kullanılmasıdır. Finansal bir sistemde fon ihtiyacı olanlarla fon fazlası olanlar para ve sermaye piyasalarında bir araya gelirler.
- **Kredi**, yetkili bir finans kuruluşunun ilgili mevzuata ve kurallara uygun olarak gerçek veya tüzel bir kişiye ödünç para vermesi veya bu kişi lehine bir işin yapılması ya da bir borcun ödenmesi konusunda taahhütte bulunması veya garanti vermesidir.
- Borçludan, verilen kredi tutarını aşan miktarda bir teminat talep edilir.

Türkiye’de Banka Kredilerine Genel Bakış

- Kredi talep edilirken kullanılacak kredi ihtiyacınıza göre çeşitli açılardan sınıflandırılır.
- Bu sınıflandırmanın kesin kuralı bulunmadığından bir kredi birden fazla gruba da dahil olabilir.

Nakdi Krediler

Nakdi krediler, bankanın veya yetkili bir finans kuruluşunun belirli bir miktar parayı faiz ve komisyon karşılığı talep edene ödünç vermesidir.

Nakdi kredilere örnek olarak borçlu cari hesap (BCH), aylık taksit ödemeli ticari krediler, iskonto/iştirra kredileri verilebilir.

Nakdi krediler TL olarak kullanılacağı gibi «Yabancı Para» olarak da kullanılabilir.

Gayrinakdi Krediler

Bir bankanın veya yetkili bir finans kuruluşunun bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi konusunda müşterisi lehine gerçek veya tüzel üçüncü kişilere taahhütte bulunması ve garanti vermesidir.

Gayrinakdi kredilere örnek olarak teminat mektupları, akreditifli işlemler kefalet, ciro, ve aval işlemleri verilebilir. Bunlar TL olarak kullanılacağı gibi Yabancı Para olarak da kullanılabilir.

Kısa Vadeli Krediler

Genel olarak kullanım süreleri 1 yıla kadar olan kredi çeşitleridir.

Orta Vadeli Krediler

Genel olarak kullanım süreleri 1 yıl-5 yıl arası olan kredi türleridir.

Uzun Vadeli Krediler

Kullanım süreleri 5 yıldan daha uzun vadeyi taşıyan kredilerdir.

Yatırım Kredileri

İşletmelere bina ve tesislerinin yapımı için verilen yani sabit değerlerinin (duran varlıklarının) alımı için verilen kredilerdir. Genellikle kredi süreleri orta veya uzun vade olabilir. Genellikle proje bazında verilen kredilerdir. Ödendike tekrar kullanılabilir bir kredi türü değildir.

Donatım Kredisi (Teçhizat)

İşletmelere ait bina ve tesisin genişletilmesi, yenilenmesi, modernizasyonu, makine teçhizatın sağlanması amacıyla talep edilen kredilerdir genellikle orta vadeli kredilerdir.

İşletme Kredisi

İşletmelerin kısa vadeli kaynak ihtiyacının karşılanması ve üretim faaliyetlerinin finanse edilmesi için kullandıkları kredilerdir. Genellikle kısa veya orta vadeli kredilerdir.

Teminatsız Krediler

Firmanın güvenilirliğine dayanılarak verilen sadece firma yetkilisinin imzasına dayanılarak verilen ve başka bir teminat alınmaksızın açılan kredilerdir. Teminatsız kredilere örnek olarak «açık kredi» gösterilebilir.

Teminatlı Krediler

Şahsi Teminatlı Krediler

Genel Kredi Sözleşmesine firma kaşesi altına atılan yetkili imzalara ek olarak, kaşenin açığına şirket ortaklarının ve veya kefillerinin şahsi imzaları alınır. Bu kredilere örnek olarak kefalet mukabili kredi, çift imzalı teminat mektubu kredisi gösterilebilir.

Maddi teminatlı krediler.

Kredi talep eden firmanın, bankaya, kullanacağı krediye karşılık olarak nakit, hazine bonosu, hisse senedi, tahvil, kıymetli maden rehni vererek kullandığı kredidir. Örnek olarak Senedat Mukabili Kredi, Emtia Mukabili Kredi, Esham ve tahvilat mukabili kredi verilebilir

KREDİ KULLANMAK İSTERKEN NELERE DİKKAT EDELİM?

3 TEMEL KURAL

- Kredi mutlaka ticari ve veya sınai bir işlem için alınmalıdır. Kullanacağınız kredinin karşılığında mutlaka ticari bir değer olmalıdır.
- Kısa vadede geri ödenebilecek, nakde dönüşümü çabuk olabilecek, bozulma riski taşımayan bir değer olmalıdır.
- Firma kredi geri ödemesinde yaşanılabilecek bir olumsuzluğa karşı kendini güvene almalıdır.
- Sizden malı alacak kişilerden mal tesliminden önce, senet, sözleşme, teminat alınmalıdır.
- Kullanacağınız kredilerin vadeleri birbirleriyle çakışmayacak şekilde organize edilmelidir. Müşterilerinizi çok iyi tanımalısınız çünkü, yaptığınız ticaretle ilgili onlardan alacağınız nakit para kredi borcunuzu ödettirecektir.

- **Seyyaliyet.** Ödeme gücü (bir kişinin ya da bir işletmenin, borçlarını vadesinde ödeyebilme yeteneği) seyyal, yani akışkan teriminden gelme ve daha çok bankacılıkta kullanılan bir tanımdır.
- Ticari kredi konusu değerini geriye dönüşü çabuk olmalıdır ki kullanılan kredinizin kapanışı çabuk olsun. Çünkü ödenen kredi borcunun yerine yeni bir kredi kullanım şansı olsun, yeni bir ticari harekete girilebilsin.
- Tüm kredi limitleri sonuna kadar kullanılmamalı, mutlaka bir yedek limit kalmasına özen gösterilmelidir.
- Kredinin kullanılacağı iş mevsimleri iyi tespit edilmelidir ve o zamanlara boş kredi limitleri ile girilmelidir .
- Gerçek satışlardan alınan senetler kredi vadelerine göre organize edilmelidir.

- Firma bir kredi kullanılıyorsa bunun kendisine bir kazanç veya getirisi olmasına öncelikle dikkat edilmelidir. Krediyeye uygulanacak faiz oranının kazancın içindeki yeri çok önemlidir. Faiz maliyetlerinin çok iyi takip edilmesinde önemle fayda vardır.
- Kredi kullanmadan önce şu kriterlere dikkat edilmelidir :
  - (Yabancı Sermaye/Öz Sermaye) oranı 2'yi (iki) geçmemeli
  - Finans Kaldırıcı Derecesi 1'den (bir) büyük olmalı
  - (Finans Giderleri/Net Satış Ciro) oranı %5'i geçmemeli

DIŞ TİCARETİN FİNANSMANINDA KULLANILAN YABANCI PARA NAKDİ VE GAYRINAKDİ BANKA KREDİLERİNE GİRİŞ

KREDİ ÇEŞİTLERİ

Yabancı Para
Banka Kredisi

Yurtdışı
Nakdi ve Gayrınakdi
Banka Kredisi

Yurtdışı
Nakdi ve Gayrınakdi
Banka Kredisi

Döviz Kredisi

Yurt İçi
Banka Kaynaklı
Döviz Kredisi

Yurt Dışı
Kaynaklı Döviz Kredisi

- **Yurtiçi Banka Döviz Kredisi**

Düzenli döviz geliri olan, uluslararası piyasalarda yer edinmiş olan taahhütlerini aksatmadan yerine getiren, üstlendiği döviz riskini bizzat kendi kaynaklarıyla dengeleyebilen firmalar tercih edilir. Döviz kredileri, kredi verilen borçluya TL olarak nakit kullanılacağı gibi doğrudan yurt dışına yabancı para (YP) transferi yapılarak da kullanılır.

TL olarak kullanım : Bankalarca müşterilerine verilen döviz kredileri kredi kullanım tarihindeki döviz alış kurundan karşılığı olan TL'nin ödenmesi sekliyle kullanılır. Döviz kredisinin TL olarak kullanılması kredinin özelliğini değiştirmez. Kredi kapatılması döviz olarak yapılır.

YP olarak kullanım : Tahsis edilen kredi karşılığı döviz firma adına açılan geçici bir hesaba yatırılır. Bu hesaptan firmanın yapmış olduğu yurtdışı harcamalar (İthalat, yurt dışı hizmet alımları) karşılığı dövizler bankalarca yurt dışına transfer edilerek kullanılır. Firma istese de kendisine döviz olarak ödenmez.

- Ülkemiz mevzuatı Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışından nakdi kredi temin etmelerini mümkün kılmaktadır. Bununla ilişkin kural ve düzenlemeler TCMB. 32 Sayılı Karar’ın Sermaye Hareketleri Talimatında yer almaktadır.
- Eğer kredi Türkiye’de kullanılacak ise yurtdışı kaynaklı da olsa kredinin mutlaka Türkiye’de bir banka veya özel finans kuruluşu aracılığı ile kullandırılması esastır.
- Kredinin kullandırılmasına aracılık eden banka, bu krediye ilişkin bilgileri TCMB’ye bildirmek zorundadır.
- Kredinin vadeleri kısa vade, orta vade veya uzun vade olabilir.

- Bir işin, bir oluşumun, veya bir ödemenin yerine getirilmemesi durumunda alacaklı tarafın taleplerinin krediyi veren kurum tarafından karşılanacağını garanti eden kredi türlerindedir.
- Bankalar tarafından verilen gayrı nakdi krediler, eğer müşteri taahhüt ettiği şeyi yerine getirmez veya ödemesini yapmaz ise zararın banka tarafından karşılayacağını (L/C, Teminat Mektubu, Aval) garanti ederler.
- Bankalar tarafından verilen kredinin önce başlangıçta bir nakit ödemenin söz konusu olmadığı, sadece garanti kapsamında verilen bir taahhüt olduğu, ödeme günü geldiğinde olumsuzluk olduğunda nakit krediye dönüşen bir kredi çeşididir.

- Döviz ödemeli teminat mektubu;
- Yurtdışı banka kontur garantisine dayanılarak verilen döviz ödemeli teminat mektubu (konturgaranti : bankanın verdiği bir garanti işlemine teminat olarak başka bir bankanın da kendi garantisini koyması)
- Nerelerde kullanılıyor : Devlet İhale Kanunu kapsamında yurt dışından alınan yabancı para teminat mektuplarına mutlaka bir Türk bankasının garanti vermesi-Peşin ödemeyle ilgili (down-payment) teminat mektubu -Stand-by L/C ait döviz ödemeli teminat mektubu
- Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri için verilen döviz ödemeli teminat mektupları (müteahhitlerin yabancı ülkelerde ihalelere katılabilmeleri ve kazandıkları ihaleleri yerine getirilmez ise karşı tarafın zararının karşılanacağına dair)
- Yurtiçi uluslararası ihaleler için verilen teminat mektupları
- Yatırım Teşvik belgesi kapsamında firmanın başka bankalardan kullanacağı kredi için verilen teminat mektupları
- Türkiye deki yerleşik kişiler lehine yurt dışındaki kişilere hitaben düzenlenen teminat mektubu/kontur-garantiler
- Akreditif açılışları
- Poliçelere senetlere verilen Banka ödeme garantisi olan Banka avalleri

Vadesiz Akreditif Kredisi (At sight akreditif için)

Aval Kabul Kredisi (Poliçeli ve poliçeye banka garantisi isteyen işlemler için)

Vadeli Akreditif Kredisi (Deferred payment L/C)

DIŞ TİCARETİN FİNANSMANI

- İhracatın finansmanı-ihracatçının finansmanı, ihracatçının mal ve hizmetleri sevk etmeden önce veya sevk ettikten sonra, gereksinim duyduğu fonların sağlanmasıdır.
- İhracatçılar, siparişi aldıklarında üretimi gerçekleştirmek için veya vadeli mal sattıklarında mal bedeli ödeninceye kadar finansmana ihtiyaç duyarlar.

İHRACATIN FİNANSMANI

VE

“TÜRK EXİMBANK”

(KREDİ, SİGORTA/GARANTİ PROGRAMLARI)

- Türk Eximbank ihracatçılara, ihracata yönelik mal üreten imalatçılara, yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ile yatırımcılara, uluslararası nakliyecilere, turizmcilere ve döviz kazandırıcı sektörlerle
  - ✓ Nakdi kredi.
  - ✓ Sigorta/garanti.desteği sağlamaktadır.
- Gelişmiş ülkelerdeki ihracat finansman kuruluşları genelde ihracata sigorta/garanti desteği sunmaktadırlar.
- Türk Eximbank, gerek kredi ve gerekse sigorta işlemlerini aynı çatı altında yürüten az sayıdaki kuruluştan biridir.

Kısa Vadeli Krediler

- İhracat Kredileri
- Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetler Kredileri

Orta ve Uzun Vadeli Krediler

- Özellikle İhracat Kredisi
- Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredileri
- İKB Kaynaklı Krediler
- Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetlerine Yönelik Teminat Mektubu
- Gemi İnşa ve İhracına yönelik Teminat Mektubu

- Kısa Vadeli İhracat Kredileri ihracata hazırlık dönemindeki finansman ihtiyacını karşılamaya yönelik, ihracatçıların işletme sermayesi gereksinimine de cevap verecek şekilde 360 (KOBİ'ler için 540) gün vadeye kadar, Ticari bankalar aracılığıyla veya doğrudan Türk Eximbank tarafından kullanılan kredilerdir.
- Sevk Sonrası Reeskont Kredisi ile sevk sonrası dönemde ihracatçıların 120 güne kadar vadeli alacakları iskonto edilmek suretiyle kredilendirilmektedir.
- **Özellikli Krediler;** Döviz kazandırıcı faaliyet ve sektörlerle yönelik proje bazında finansman sağlayan kredi programlarıdır.
- Müteahhitlik, gemi inşa, turizm, uluslararası nakliye, yurt dışı fuar katılım, yurt dışı mağazacılık/AVM, marka ve yazılım gibi faaliyetlere/sektörlere yöneliktir.

Kredinin amacı, Yurtdışında gerçekleştirilecek projelere ve sermaye mallarının ihracatına yönelik orta/uzun vadeli bir finansal destek programıdır.

Hükümetler arası protokollerle daha kısa vade gerektiren dayanıklı tüketim malları ve hammaddeler için de destek sağlanabilmektedir.

Söz konusu destek, kredi ve garanti mekanizmalarıyla işlerlik kazanmaktadır.

Ülke Kredi/Garanti Programı ile Türk ihracatçı ve müteahhitlerinin yeni ülkelere açılmalarına ve ticari/politik risk taşıyan pazarlarda güvence altında iş yapabilmelerine olanak sağlamaktadır.

Ülke Kredi/Garanti Programı'nın çerçevesi Türkiye'nin dış politika hedefleri, Türk ihracatçı ve müteahhitlerinin rekabet potansiyeli olan ve stratejik olarak desteklenmesi gereken sektörler ve ilgili ülke ile olan ticari ilişkilerimiz dikkate alınarak belirlenir. Programın çerçevesi Türk Eximbank'ın Yıllık Programlarıyla kararlaştırılmaktadır.

- Ülke Limitleri Listesi önceki yıllarda hükümetler arasında imzalanmış ikili protokoller, ülkelerce yapılan resmi kredi başvuruları ve firmalarımızın gündemlerindeki projeler dikkate alınarak ülke bazında belirlenirken, Ermenistan, Güney Kıbrıs Rum Kesimi ve Kuzey Kore dışındaki tüm ülkeleri kapsayacak şekilde revize edilmiştir.
- Böylece, ülke Limitlerinin belirlenmesi aşamasında gündemde olmayan ancak yıl içerisinde kredilendirilmesi talep edilen işlemlere de destek sağlanması imkanı getirilmiştir.

İHRACAT KREDİ SİGORTASI

- Bankanın temel görevleri arasında yer alan İhracat Kredi Sigortası bütün dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır.
- Bu gün birçok ülkede ihracatçılara vadeli satış yapma olanaklarını arttırmak için ihracat sigortası uygulaması yaygınlaşmaktadır. Buna Export Credit Insurance denir.
- Resmi veya özel sigorta kurumları ya da bankalar bu tür sigortalar ile ihracatı finanse etmektedir.
- Bu sigortalar satıcıya veya onun bankasına, vadeli satışlarda alıcının ödemeyi yapmaması halinde doğacak zararın bir bölümünü ödeme güvencesi verirler. Bu olanaklar genelde devlete bağlı özel kuruluşlarca sağlanır. Bu şekilde bankalar ihracata dönük orta ve uzun vadeli kredi açabilir.
- İstenirse, Alacak Sigortası ile ihracatçılar Eximbank tarafından kapsama alınan ülkelerdeki alıcılara yapacağı 360 güne kadar vadeli tüm sevkiyatları alıcı firmalara tahsis edilen limitler çerçevesinde sigortalanır.

- **İhracat taahhüdü** imalatçı / ihracatçı, ihracatçı veya ihracata yönelik mal üreten imalatçı firmalar, Türk menşeli malların, serbest dövizle, kesin olarak ihracı taahhüdü karşılığı faydalanabilirler.
- Krediler Teşvik Mevzuatı gereğince vergi resim harç istisnasından yararlanırlar.
- FOB ihracat taahhüdünün % 100'ü kredilendirilir.
- Döviz kredilerinde anapara, faiz ve varsa komisyon toplamı,
- TL kredilerinde ise, kredinin başvuru tarihindeki TCMB Döviz Alış Kurundan döviz karşılığı kadardır.
- FOB ihracat taahhüdünün kredinin orijinal vadesi içerisinde yapılan ihracatlarla kapatılması esastır.
- İhracat taahhüdünün kredi talep formunda taahhüt edilen malların ihracatı ile kapatılması esastır.

İhracata Hazırlık Kredisi (Performans Kredisi)

1

İhracat Taahhüdünde Bulunabilir mi?

EVET

2

Garanti
Getirebilir mi?

EVET

3

Başvuru
Evrakları
Kabul Edilir

Zorunlu Koşul

İhracata Hazırlık Kredisi (Performans Kredisi Onayı)

MALİ ANALİZ

**KREDİ
KOMİTESİ**

**KREDİ
ONAYI**

**KREDİ
KULLANDIRIMI**

Kredi Kullandırın Evrakları:

- Genel Kredi Sözleşmesi
- Firma Taahhünamesi
- Teminat Mektubu

1

Geçmiş Takvim Yılı ya da Başvuru Tarihinden Geriye Dönük İhracat Var mı?

EVET

HAYIR

İhracat Bağlantısı Var mı?

EVET

2

Garanti Getirebilir mi?

EVET

3

Başvuru Evrakları Kabul Edilir

Zorunlu Koşul

MALİ ANALİZ

KREDİ
KOMİTESİ

KREDİ
ONAYI

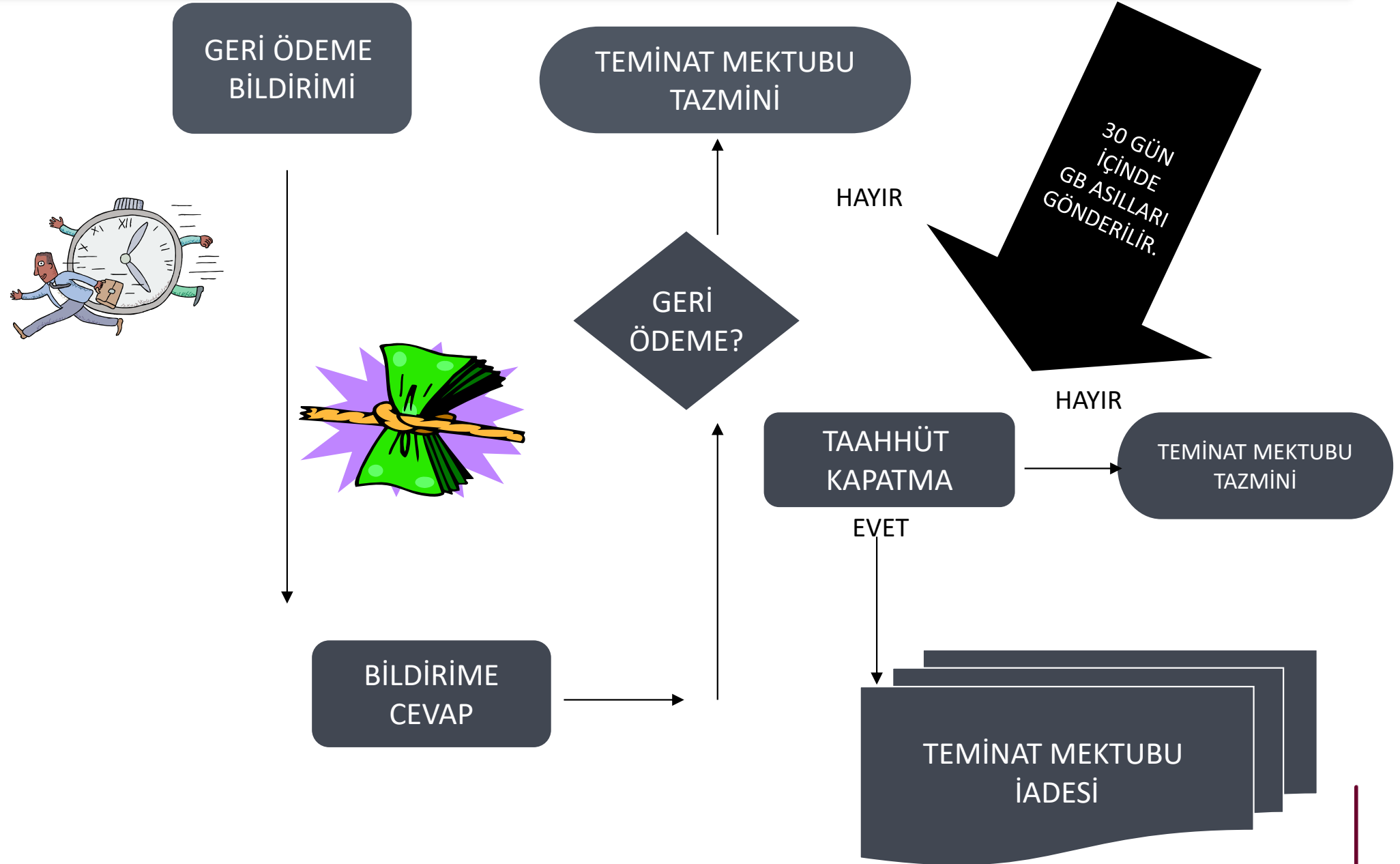
KREDİ
KULLANDIRIMI

Kredi Kullanım Evrakı

Genel Kredi Sözleşmesi, Firma Taahhünamesi, Teminat Mektubu,
Teminat Senedi (indirimli Kredilerde)

İhracata Hazırlık Kredi Kapama

- İslam Kalkınma Bankası (İKB) 7 Aralık 1973'te, tamamı İslam Konferansı Örgütü'ne üye 7 ülke tarafından, geri kalmış İslam ülkelerini kalkındırmak amacıyla kurulmuş olan kurumdur. Merkezi Cidde'dedir.
- İKB ile Türk Eximbank arasında 1988 yılında imzalanmış olan anlaşma uyarınca, İKB bünyesindeki finansman programlarından İhracat Finansmanı Programı'na Türk Eximbank aracılık etmektedir. Söz konusu program, alıcı kredisi niteliğindedir. Anılan finansman programının ihracatçılarımızın kredili satış olanakları ile mevcut ve yeni pazarlarda rekabet imkanlarını arttırabileceği düşünülmektedir.
- Yararlanma Koşulu: Satışı kredilendirilecek malın, en az %30 oranında İKT üyesi ülkelere sağlanan girdi içermesi gerekmektedir. Söz konusu İKT üyesi ülke girdi oranının hesabında herhangi bir İKT üyesi ülkeden temin edilen girdiler de dikkate alınır.

Bu kredi Türk yatırımcıların yurt içi ve yurt dışından yapacakları makine-teçhizat alımlarının finansmanı amacıyla kullanılır.

Faiz Oranı:

Taksitli satış yöntemiyle kullanılacak olan kredilere, İslam Kalkınma Bankası'nca belirlenecek oranda komisyon ilave edilerek kullanılacaktır.

Ödemesiz Dönem ve Vade: Ödemesiz dönem ve geri ödeme süresi anlaşma koşullarına uygun olarak İslam Kalkınma Bankası tarafından belirlenecek ve ilk taksit ödemesiz dönemin sona erdiği tarihten 6 ay sonra ödenecektir. Geri ödeme planı kullanımın tamamlanmasından sonra kullanımlar temelinde düzenlenecektir.

YURT DIŞI KAYNAKLI KREDİLER

Ülke Kredileri Nedir?

Bazı ülkelerin kendi ülkelerinden yapılacak ihracatların artırılması amacıyla, ülkesinden ithalat yapacak firmalara, ilgili İhracat Kredi Kuruluşları (Export Credit Agency/ECA), aracılığıyla sunduğu orta vadeli finansman sağlayan kredilerdir.

Avantajları nelerdir?

İthalatçı firmalar için ülke kredisi, vadesinin uzun olması ve faizinin nispeten daha düşük olması nedeniyle banka kredilerine göre daha avantajlıdır.

Firmalara yüksek satın alma gücü kazandırır.

Ülke kredileri her türlü yatırım malı için verilebilir.

Sadece tahıl, pamuk, mısır gibi ürünler için ABD Tarım Bakanlığı (USDA)'na bağlı CCC (Commodity Credit Corporation) tarafından garanti verilen GSM-102 kredileri de mevcuttur. Bu kredilerin vadesi 3 yıl olup ABD'li ihracatçı mal bedelinin %98'ini kendi bankasından peşin olarak alır.

Ülke Kredileri

Hermes / Coface / Sace / Erg ve benzeri kuruluşlar ülke kredileri vermek için kurulmuş olan ve buldukları ülkelerin yatırım mallarının ihracatını teşvik eden İhracat Kredi Kuruluşlarıdır (Export Credit Agency /ECA). ECA'ların amacı kendi ülkelerinden yapılan ihracatı arttırmaktır. ECA'lar kendi ülkeleri dışındaki ithalatçılara sağladıkları mal alımına yönelik orta vadeli kredilerle kendi ülkelerinden yapılacak ihracatı arttırmış olurlar. Eğer siz de bu ülkelerden ithalat yaparsanız ülke kredisi kullanabilirsiniz.

Avantajlar

İthalatçı firma için ülke kredilerinin alternatifi banka kredileridir. Ancak ülke kredilerinin vadesinin uzun olması ve faizinin banka kredilerine nispeten düşük olması ülke kredilerini cazip hale getirmektedir.

Kredinin Tanımı:

Bu kredi, A.B.D. tarım ürünlerinin gelişmekte olan ülkelere (Türkiye dahil) satışlarına kredi garantisi sağlamak amacıyla A.B.D. Tarım Bakanlığı'nın CCC kuruluşu aracılığı ile kullanılan bir finansman türüdür. En fazla 3 yıl vadeli olup, anaparası üç eşit taksitte yılda bir, faiz ise altı ayda bir ödenir. Vade tespit tarihi B/L tarihinden itibaren, faiz hesaplaması ise vesaik ibraz tarihinden itibaren.

Kredinin kullanılmasında operasyonel uygulama ve mevzuat:

İthalatçının finansmanı amacıyla kullanılan bu kredi, bankaya herhangi bir kaynak sağlamıyor olmasına rağmen, CCC kuruluşu ile imzalanan anlaşmada (loan agreement) bankanın, borçlu sıfatını taşıyor olması nedeniyle bu kredi, Hazine Müsteşarlığı'nca bankanın yurtdışından kullandığı "Nakit Kredi" olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'de Yerleşik Kişilerin Yurt Dışından Sağladıkları Döviz ve Altın Kredilerinde

- **Bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları döviz ve altın kredilerinde (fiduciary hariç)**
  - ✓ Ortalama vadesi bir yıla kadar olanlarda % 3
  - ✓ Ortalama vadesi 1 yıl (1 yıl dahil) ile 2 yıl arasında olanlarda % 1
  - ✓ Ortalama vadesi 2 yıl (2 yıl dahil) ile 3 yıl arasında olanlarda % 0,5
  - ✓ Ortalama vadesi 3 yıl (3 yıl dahil) ve üzerinde olanlarda % 0oranlarında KKDF kesintisi yapılmaktadır.
- Fiduciary işlemler, Türkiye kaynaklı fonların, yurt dışında kurulu bir banka veya şube kullanılarak önce yurt dışına çıkarılması ve daha sonra tekrar yurda getirilmesi işlemidir.
- Türkiye'ye gönderilen havaleler kredi olarak değerlendirileceği için fon kesintisine tabi tutulacaktır. Söz konusu fon kesintisi oranı % 3'tür.

ECA “Export Credit Agency” Kredileri (ERG, Hermes, Sace, Coface)

Kredinin kullanılmasında operasyonel uygulama ve mevzuat:

Bu tür kredilerde bankanın garantörlük sıfatı, Avrupa ülkelerindeki mevcut kuruluşlarca kabul edilmektedir. Bu nedenle, bu tür krediler için işlem bazında imzalanacak sözleşmede, ithalatçının borçlu, bankanın ise garantörlük sıfatını taşıması, bankanın disponibilitate yükümlülüğü olmamasının yanısıra kredinin firma maliyetini de düşürecektir.

Kredinin Tanımı:

Bu krediler yurtdışındaki ihracat kredi veya ihracat kredisi sigorta kurumları ile bu ülkelerin (Hermes ve KfW/ Almanya, ERG/ İsviçre, ECGD/ İngiltere, ODN/ Danimarka) garanti programları çerçevesinde yapılacak yatırım malları ithalatının finansmanı amacıyla bankaların borçlu veya garantör sıfatıyla sağladıkları kredilerdir.

Bu krediler en fazla 5 yıl vadeli olup, eşit taksitler halinde altı ayda bir faizi ile birlikte geri ödenir. Kredinin vadesi yükleme tarihinden itibaren; faiz hesaplaması ise uygun vesaik ibrazı karşılığında ihracatçıya yapılan ödeme tarihinden itibaren başlamaktadır. Bu tür kredilerde ithal konusu faturanın %85'i finanse edilmekte olup, %15'lik kısmı, kredi türüne göre %5 ön ödeme (down payment) artı %10 at sight veya %15'in tamamı at sight olabilmektedir.

Hermes Finansman Destekleri, Alman sermaye mallarının ihracatını finanse etmek amacıyla Hermes-Kreditversicherungs AG tarafından düzenlenmektedir.

Hermes satıcı Finansman Desteği (buyer's credit) azami 5 yıl vadeli olabilmekte ve ithalatçı ve ihracatçı arasında yapılan satış sözleşmesinin % 85 ini finanse etmektedir. **Sözleşme tutarının geri kalan %15'lik kısmı ise ithalatçı tarafından peşin olarak ödenmektedir.**

Finansman Desteğinin geri ödemesi sabit taksitler halinde altı aylık devrelerle yapılmaktadır.

İthalatçı müşterinin Hermes Finansman Desteğinden faydalanabilmesi için; kendi adına Hermes Finansman Desteğine aracılık eden muhabir bankaya ödeme garantisi vermesi gerekmektedir.

Ayrıca, Hermes Finansman Desteğiyle ilgili ihracatçının ve Hermes-Kreditversicherungs AG kuruluşunun, Hermes Finansman Desteğiyle ilgili onayı gerekmektedir.

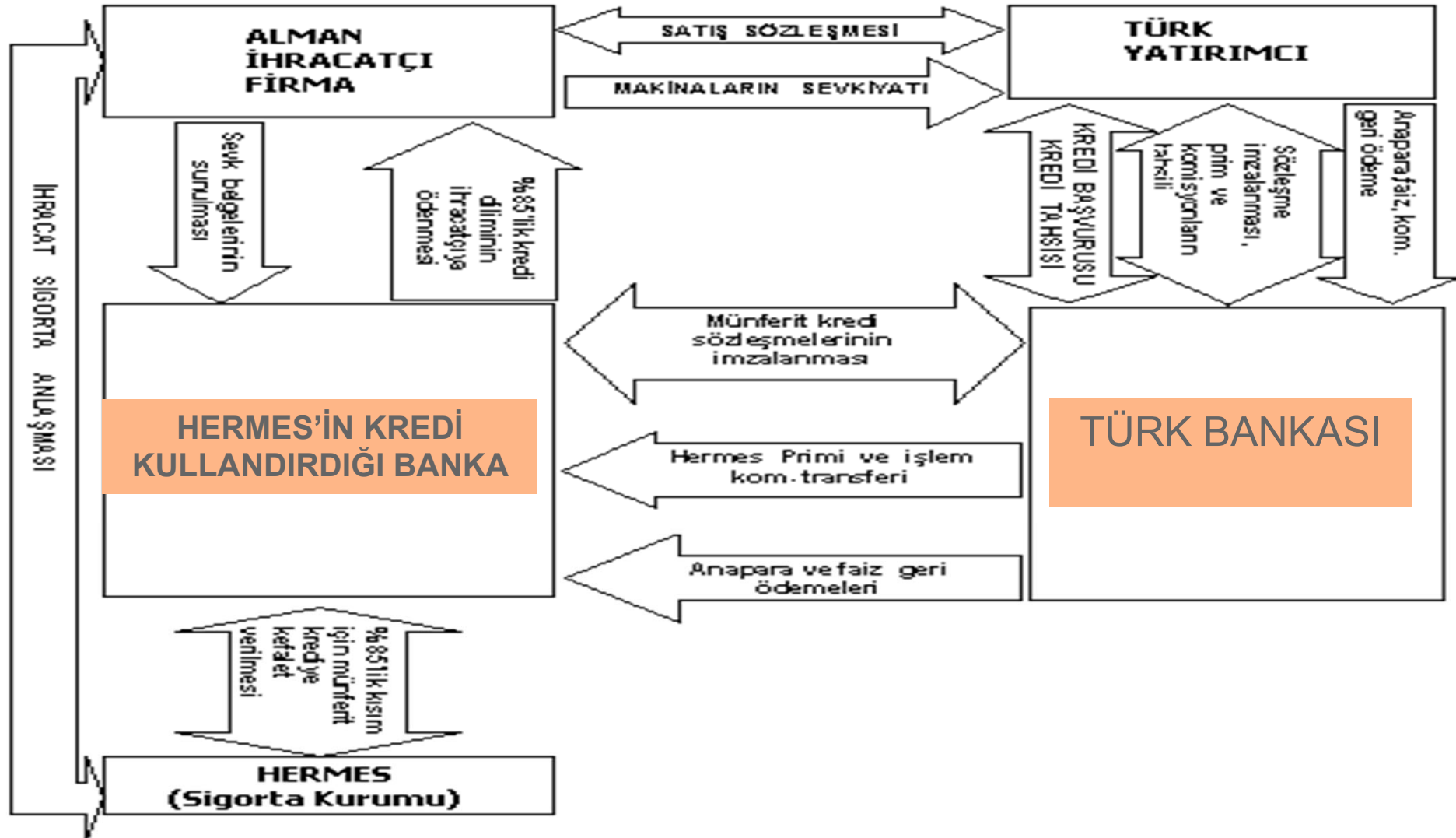
Bu krediyi kullanabilmek için krediye konu olan yatırım malı sipariş tutarının en az 500.000 EURO olması gerekmektedir. Eğer birkaç firma tarafından ihracat söz konusu ise her bir firmaya verilen sipariş tutarının da 500.000 EURO 'dan az olmaması gerekmekte; eğer az ise ihracatçı firmaların, sipariş tutarını en az 500.000 EURO olacak şekilde tek bir firmanın faturası altında toplamaları halinde kredinin kullanımını mümkün olabilmektedir.

Finansman Oranı:

Yatırımcı şirketin ihtiyacının en fazla %85'i krediyle karşılanır.

Almanya 2017 senesinde Alman şirketlerine sağlanan Hermes kredi ve yatırım garantilerine getirdiği 1.5 milyar euroluk üst sınırı 2018 Temmuz ayında kaldırmıştır.

Hermes Finansman Desteği

- **CCC (GSM-102) (A.B.D.)**
- **US EXIMBANK (A.B.D.)**
- **HERMES , KfW (ALMANYA)**
- **ÖKB (AVUSTURYA)**
- **OND (BELÇİKA)**
- **FINNVERA (FİNLANDİYA)**
- **COFACE (FRANSA)**
- **NCM/ATRADIUS (HOLLANDA)**
- **ECGD (İNGİLTERE)**
- **CESCE (İSPANYA)**
- **IFTRIC (İSRAİL)**
- **ERG (İSVİÇRE)**
- **SACE (İTALYA)**
- **EDC (KANADA)**

Kredinin tanımı:

Bu kredi, at sight ithalat akreditifinin finansmanı amacıyla, ithalatçının yurtiçi banka aracılığı ve garantörlüğünde yurtdışından sağladığı nakit hükmünde bir kredi türüdür. Açılan ithalat akreditifi ile ilgili olarak ihracatçı tarafından ibraz edilen uygun vesaik karşılığı muhabirin yaptığı ödeme, kredinin vade ve faiz başlangıç tarihini oluşturur.

Bu kredinin banka kaynağına çekilmesi mümkündür.

Kredinin kullanılmasında operasyonel uygulama ve mevzuat:

Kredinin temini için teyitli-at sight akreditif açılacaktır.

Akreditifin rambursman kısmına, kredinin kullanımı ile ilgili muhabirle yapılan mutabakat doğrultusunda gerekli metin (vade, faiz oranı) yazılması gerekir.(Bu metin aynı zamanda harici garanti niteliğindedir.)

Firmanın, akreditif açma teklif mektubunun özel şartlar bölümüne aşağıdaki talimatı yazması gerekir.

“Açılacak akreditifin ..... günlük finansmanı, bankanız garantörlüğünde muhabir bankadan sağlanarak, uygun vesaik karşılığında ödeme yapılacaktır.”

Uygun vesaikin muhabir bankaya ibrazıyla ihracatçıya yapılacak ödeme gününde akreditif riskinden çıkış yapılarak anapara ve faiz toplamı kadar harici garanti riskine giriş yapılması gerekir.

Banka Garantörlüğünde Türkiye'de Yerleşik Kişiler Adına Yurtdışından Sağlanacak İşletme Kredisi

- Firmaların talebi üzerine, bankaların garantörlüğünde yurt dışındaki finans kuruluşlarından, firmaların işletme ihtiyacı için firma adına temin edilen kredi türüdür.
- Kredinin kullanılmasında operasyonel uygulama ve mevzuat:
  - ✓ Yurtiçi bir banka garantörlüğü ile getirilecek bu kredi için firma adına yurt dışındaki kreditöre hitaben bir harici garanti (Teminat Mektubu. düzenlenmelidir.)
  - ✓ Bu kredinin döviz olarak kullanılabilmesi mümkün değildir. (DTH hesabına alınamaz) Şayet kredinin aynı gün alışının yapılması mümkün değil ise, aracı hesapta bekletilmesi gerekir.

Avantajları

- **Faiz Avantajı:** Prefinansman kredileri, dış piyasalardan sağlandığından, faiz oranları yurt içindeki döviz kredilerine nispeten daha düşük olur (libor oranları kullanılır).
- LIBOR (London Inter Bank Offered Rate) üye bankaların katılımıyla belirlenen Londra para piyasalarındaki bankalar arası borç verme faiz oranıdır. ICE Benchmark Administration (IBA) tarafından yayınlanır. Dünyada faiz oranını belirlemek için en yaygın olarak kullanılan oranlardan biridir. Günlük yayımlanır.
- Bu krediye ait döviz alışları bir defada yapılarak ilgililere TL ödenir.
- Bu kredi teşvik tedbirlerinden yararlandırılmaz.
- Kredi vadesinin 1 yıldan uzun olması halinde, firma ile kreditor arasında yapılan sözleşme tarihinden itibaren 1 ay içinde krediyi kullanan firmaca, Hazine Müsteşarlığı, Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü nezdinde kaydının yapılması gerekir.
- **Kredinin operasyon maliyeti ve zorunlu masraflar:**
  - ✓ Operasyon maliyeti ve zorunlu masraf "0"

Banka Garantörlüğünde Uluslararası Piyasalardan Sağlanan Prefinansman Kredileri

- **Kredinin Tanımı:** Mal ve Hizmet ihracının finansmanı amacıyla (Hizmet ihracı finansmanı amacıyla kullanılacak krediler için Teşvik Belgesi zorunluluğu vardır) bankaların yurt dışındaki finans kuruluşlarından, kendi garantörlükleri altında firma adına getirttikleri kredi türüdür.
- **Kredinin kullanılmasında operasyonel uygulama ve mevzuat:** Yurtiçi bir banka garantörlüğünde getirilmiş olmasına rağmen, yürürlükteki mevzuat gereği kreditorün bilgisi ve muvafakati olmaksızın lehtar değişikliği yapılamaz.
- Yurtiçi bir banka garantörlüğü ile getirilen bu kredi için firma adına yurt dışındaki kreditöre hitaben prefinansman özelliğini ve şartlarını taşıyan harici garanti düzenlenmelidir.
- Bu kredinin alışı bir defada yapılacağı gibi, lehtar adına açılacak bir döviz tevdiat hesabına veya geçici bir döviz hesabına alınarak bu hesaptan kısmi alımlar da yapılabilir.

- Kısaca AKKB olarak adlandırılır. merkezi Paris'te olan yaklaşık 30 milyar dolarlık toplam varlık değeri ile Türkiye'de çeşitli bankalar aracılığıyla Kobilere kredi sağlayan bir kurumdur. İngilizce açılımı da Council Of Europe Development Bank olup CEB diye kısaltılır.
- KOBİ'lerin verimli yatırım projeleri ve ilgili işletme sermayesi ihtiyaçlarını karşılayarak istihdam yaratma ve mevcut istihdamı koruma yetilerini arttırmak için bir fırsat olarak görülmüştür.
- Ülkemiz KOBİ sektörünün finansmanı amacıyla Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası kaynağından 200 Milyon Euro tutarında finansman temini ile ilgili anlaşma 07 Nisan 2004 tarihinde Borçlu sıfatı ile Hazine Müsteşarlığı ve Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası arasında imzalanmıştır.

- **Kredi**, aracı bankalar tarafından, özel şirket statüsünde, toplam aktif büyüklüğü 75 Milyon Euro'dan az olan, çalışan sayısı 500 kişiden az olan, firmalara kullanılmaktaydı.
- Kredi, imalat, tarımsal sanayi, 10 MGW altındaki yenilenebilir enerji, turizm ve ilgili hizmetler sektörlerine kullanılacaktır.
- Kredi kapsamında değerlendirilecek firmaların minimum toplam yatırım tutarı 500.000 Euro, maksimum toplam yatırım tutarı 20 Milyon Euro olabilecektir. Kredi ile toplam yatırım tutarının % 50'si finanse edilecek olup bu durumda bir firmaya kullanılabilen kredi tutarı minimum 250.000 Euro maksimum 10 Milyon Euro olabilecektir. Kredi sadece Euro olarak kullanılabilir.
- Avrupa Yatırım Bankası, AB yaptırımları çerçevesinde Türkiye'ye yönelik stratejisini gözden geçirmesi nedeniyle, en azından 2019 sonuna kadar hükümetle ilişkili projelere kredi vermeyeceğini duyurmuştur.

İTHALAT VE İHRACATTA FİNANSMAN YÖNTEMLERİ

- **İhracatçı açısından,** malın hazırlanmasından, taşıma araçlarına yüklenip alıcıya teslimine kadar geçen süre içerisinde yapılan tüm işlemlerin finansmanı,
- **İthalatçı açısından,** İthalatçının daha çok mal satın almasını sağlayan finansal olanaklar olarak tanımlanabilir.

- **İhracatçı açısından,** malın tesliminden sonra sağlanacak finansal olanaklardır.
- **İthalatçı açısından,** malın gümrükten çekilmesinden sonra sağlanan yeni finansal olanaklar olarak düşünülebilir.

- Bu yöntemde ihracatçı akreditifini malı imal edecek bir firmaya veya üçüncü bir ihracatçı firmaya ya devir (transfer) ya da temlik (assing) eder.
- Bir başka seçimi de o akreditife dayanarak kendi bankasından back to back bir diğer akreditif açar. Bu şekilde ihracatı dolaylı olarak finanse ettirmiş olur.
- Bir diğer şekilde ise ihracatçı, kendi lehine açılmış bulunan vadeli akreditifte veya yine vadeli fakat kabul kredili akreditifte ya da vadeli veya kabul kredili vesaik mukabili ödeme hallerinde ödeme evraklarından olan poliçeyi bu üçüncü kişilere ciro eder.

- İthalatçı malı gümrüğe geldiğinde, malını gümrükten çekecek finansmanı yoksa bu mala ilişkin yükleme evrakların ve konşimentoyu, üçüncü alıcılara veya son alıcı lehine ciro ederek, mal bedellerinin bu alıcılar tarafından ödenmesini sağlar. Bu şekilde ithalatı finanse ettirir.

- Bu uygulamada sık sık görülen bir yöntem de ithalatçının bankasından vereceği banka garantisini, ihracatçının malı üretecek firmaya veya üçüncü bir ihracatçıya devir ederek veya kendi bankasından bu garantiye esas olarak bir diğer garanti tesis ederek ihracatı dolaylı olarak finanse ettirmesidir.
- Performance-Bond. Amirin Bankası başarısızlık sonucu oluşan zarar-ziyanı karşılama amacı dahil bir eylemin yerine getirilmesi taahhüdünü güvence altına alır.
- Pre-Advice SWİFT. MT 705 Akreditif açacak amir banka tarafından malın satıcısının bankasına akreditif açılmadan önce ithalatçı firmanın kendisinde kredi olduğunu ve istediği zaman banka olarak akreditif açabileceğinin bildirten ön tavsiye swift mesajı bankalar tarafından bir kredi mektubu ön tavsiyesi olarak da kullanılabilir.

- İhracatın finansmanında alıcı ile satıcının birbirlerini iyi tanımaları veya ithalatçının ülkesinde daha ucuz finansman olanakları bulunması hallerinde, tam güven esası geçerli olmak kaydıyla, alıcı, satıcı lehine bankasından kuverturu peşin gönderilen, yani bedelin bir kısmı peşin gönderilen bir akreditif açar. Buna INCOTERMS'de ve uluslararası bankalarca "Red Clause" Akreditif denir. Bu şekilde mal bedelinin bir kısmı önceden alıcı tarafından ödenerek ihracat kısmen finanse edilmiş olur.

- İhracatçının mal mukabili vadeli satış yapması, ödeme ve yükleme evraklarının aslını doğrudan ithalatçıya göndermesi veya malı ithalatçıya, bedeli satıldıktan sonra ödenmek üzere konsinye olarak göndermesi yöntemleriyle, ithalatın finansmanı sağlanmış olur. Bunlara uygulamada açık hesap veya konsinye satış denir.

- İhracat işlemlerine benzer şekilde, ithalat işlemleri için de dış bankalardan prefinansman kullanılabilir. Bu durumda kredi ithal edilen malın belli bir süre içinde pazarlanması için verilir. Ve bu sürenin sonunda geri ödenir.

- Bazı resmi ihracat kredi programlarında ihracatın yapılacağı ülkeden, ithalatçıya kredi verilir. O da bu krediyle ihracat bedellerini öder. Bunlara alıcı kredileri (Buyer's Credit) adı verilir.
- Diğer bir şekilde ise, resmi krediler doğrudan ülke ihracatçısına verilir. Bu şekilde, ihracatçılar vadeli satış yapabilirler. Amerika'da uygulanan Eximbank kredileri ve GSM kredileri bu türdendir.
- Alıcı kredilerinde risk krediyi veren hükümettedir.
- Satıcı kredilerinde ise risk ihracatçınınındır. Ancak satıcı kredisi ile genelde ihracat sigortası yapılmaktadır. Türkiye de fason iş yapan ihracatçılara önceden ödenen peşin ödemeler bu grupta değerlendirilir.

Depo Makbuzu Karşılığı Finansman (Warehouse Receipt Financing)

İhracatçı, bir borsa malı ile uğraşıyorsa önce bir dış banka bulması gerekir. Bu bankaya projesini sunar. Dış banka olaya yeşil ışık yaktığında uluslararası bir gözetim şirketiyle anlaşır. Ya gözetim şirketinin ya da dış bankanın kabul edeceği bir bankanın güvencesindeki depoyu ayarlar. Malını, dış banka adına depoya teslim ettiğinde depodan aldığı makbuzla Bankaya müracaat ederek teslim ettiği malın parasını alır.

- Açık hesap veya konsinye satılı hesaplarda ihracatçı parasını bir süre sonra alacaktır. Bankalar güven duydukları ihracatçı müşterilerine, müşteri riskinde bu kredileri kullanırlar. Uygulamada bunlara Alacaklı Hesap Kredileri (Accounts Receivable Credits) denir.
- Genelde fatura tutarının % 60'i ile % 80'i arasında kullanılır. Bu krediler kısa vadelidir. Bir ila altı ay arasında değişir. Alıcı herhangi bir nedenle mal bedellerini ödemezse, krediyi geri ödemekten ihracatçı sorumludur. Bu kredilerde ortaya çıkabilecek diğer riskler alıcının ülkesine ait risklerdir. Bankalar bu kredilere faizi bir – iki puan daha fazla uygular.

- Bu işlemlerde ihracatçı vadeli satıştan dolayı elinde bulunan, ithalatçının bankasından kabulü yapılmış veya yapılmamış veya aynı şekilde düzenlenmiş fakat vadesiz satıştan dolayı elinde bulunan poliçeleri bankasına iskonto veya iştirah ettirir. Banka poliçe tutarının, faiz ve komisyonlar düşüldükten sonra geriye kalan kısmını ihracatçıya öder. Şayet bu poliçe ihracatçı tarafından ticari ve siyasal risklere karşı sigorta ettirilmiş ise, banka daha düşük bir iskonto oranı uygular. İhracatın teşviki için bankalar genelde bu işlemlerde daha düşük faiz uygularlar. Sonuçta kredinin riski ihracatçının üzerindedir.

POLİÇELER

(Draft - Bill of Exchange)

KABUL-AVAL

KREDİLERİ

- Kambiyo Senedi, ihracatçı tarafından hazırlanan ve imzalanan, ithalatçının gelecekte belli bir sürede ödemeyi taahhüt ettiği miktarı (ihrac ettiği malın değeri kadar bedeli) ihracatçıya ödeyeceğini gösteren belgedir. Kambiyo senedi, ihracatçının malların nakliyesi için ithalatçıdan ödeme talebinde bulunabilmek için kullanılır. Kambiyo senedi olarak poliçe ve bono kullanılmakta olup, dış ticarete ağırlıklı olarak poliçe tercih edilmektedir. Bunların dışında finansman belgesi olarak kabul edilebilecek Antrepo makbuzu, Rehin Senedi, Teslim Emri gibi belgeler de bulunmaktadır.
- Poliçe, hamiline para ödenmesini gerektiren değerli bir kağıttır. Poliçeler ciro ile el değiştirebilir, borçlusu tarafından kabul edilmeme ya da ödenmeme durumlarında protesto yolu ile yasal takibata uğrarlar.

- **Poliçede üç taraf vardır:**
  - ✓ Keşideci (Drawer): Poliçeyi düzenleyen alacaklı taraftır.
  - ✓ Muhatap (Drawee): Üzerine poliçe düzenlenen borçlu taraftır.
  - ✓ Lehtar (Beneficiary): Poliçenin üzerinde belirtilen meblağın ödeneceği taraftır.
- Uluslararası ticarete sıkça kullanılan bir ödeme aracı olan poliçeler, alacak hakkını gösteren kıymetli bir evraktır.
- Poliçeler vadeli ve görüldüğünde ödenmek üzere düzenlenebilir. Belirli bir vade sonunda ödenmesi istenen poliçeler aynı zamanda bir kredi ilişkisini ifade eder.
- Poliçe Türk Ticaret Kanunu tarafından (TTK) düzenlenmiştir.
- Bir kıymetli evrakın yasal olarak poliçe sayılabilmesi için üzerinde 8 ana unsurların bulunması gerekir.

Zorunlu şekil şartları:

1. Ödenecek tutar; rakamla belirtilmelidir. (Yanlış yazılırsa, ödeme gecikir veya yapılmaz)
2. Yer ve tarih; ihracatçının bulunduğu yer ve fatura tarihi yazılmalıdır.
3. “Muhabir banka ; genelde ihracatçının bankası yazılır.
4. Ödenecek miktar; harfle yazılarak da belirtilir. Yanlış yazılırsa veya rakamla belirtilen miktardan farklı ise ödeme yapılmaz.
5. Ödeme yapılacak mallar.
6. Alacaklının imzası ; İhracatçı, kambiyo senedini “çek” de olduğu gibi imzalar. İhracatçının imzaya yetkili, resmi temsilcisi imzalamaz ise ödemede sorun çıkacaktır.
7. Borçlunun imzası ; Önce poliçeyi ithalatçı imzalar. Eğer ithalatçının bankası da ödemeyi ithalatçısı adına garanti ediyorsa (AVAL veriyorsa), İthalatçının Bankası da imzalar, Poliçe Banka aval kabullü olur.

POLİÇE

(BILL OF EXCHANGE) ÖRNEĞİ (*)

BILL OF EXCHANGE

AMOUNT : **(Tutar-Rakamla)**

SERIAL NO. : **(Seri No)**

PLACE AND DATE OF ISSUE : **(Düzenleme Yeri ve Tarihi)**

PAY AGAINST THIS BILL OF EXCHANGE ON -----**(Vade)**----- TO ---**(Satıcı Firma-Adresi)** -----

ORDER THE SUM OF –

ONLY-----**(Tutar-yazıyla, kelime aralarında boşluk bırakılmadan)**-----AND 00/00 ...//-----

VALUE RECEIVED DRAWN UNDER OUR INVOICE NO. ---**(Fatura No./No.ları)**---DATED –**(Fatura Tarihi/Tarihleri)**.

*TO : (Alıcı Firma
Yetkili İmzalar)*

*Satıcı Firma Adresi Kaşe
Vergi Dairesi No.
Yetkili İmzalar*

*(K A Ş E)
(Tarih)*

ACCEPTED

(Aval Verilecek Bono İçin :)

FOR AVAL FOR THE DRAWEE, EFFECTIVE

(Aval Veren Banka Kaşesi, Yetkili İmzalar)

PLACE OF PAYMENT :

-----**(Ödeme Yeri :**

Borçlunun, senedin tahsile

gönderileceği bankası-açık ticaret

ünvanı ve adresi -----

(*) Parantez içinde yer alan koyu renkte taranmış alanlardaki Türkçe ibareler açıklama içindir.

Polıçe kayıtsız şartsız bir ödeme emridir. Bu nedenle, polıçe üzerinde belirtilen meblağın ödenmesi herhangi bir kayda bağlanmaz. Polıçe bedelinin ödenmesinin bir şarta bağlanması, polıçe niteliğini ortadan kaldırır.

- **Bir polıçe;**

1. Görüldüğünde (at sight)
2. Görüldükten belirli bir süre sonra (At ..... days after sight)
3. Düzenlenme gününden belirli bir süre sonra (At..... days after issuance date)
4. Belirli bir günde (on 30.08.2012)

Ödenmek üzere düzenlenir.

Polıçenin Nüshaları ve Suretleri: Polıçe kaide olarak tek nüsha halinde düzenlenir. Ancak, bu tek nüshanın kaybolması durumunda doğacak sorunları önlemek ve yeni olanaklar temini amacıyla polıçenin çoğaltılması kabul edilmiştir. Polıçe çoğaltma işlemi polıçeyi birden fazla nüsha olarak keşide etmek veya polıçenin suretlerini çıkarmak şeklinde yapılmalıdır

Ticari senetlerde, ödemedenden sorumlu olanların ödememesi durumunda üçüncü bir kişinin alacaklılara senet bedelini ödeyeceğine ilişkin verdiği güvenceye aval denir. Aval şekil bakımından asıl borca bağlı olmakla birlikte maddi bakımdan tamamen bağımsız bir banka taahhüdüdür. Aval, poliçe borçluları veya üçüncü bir şahıs tarafından verilebilir. Aval veren kimse senedin ödenmesini garanti ettiği için poliçenin dolaşımını kolaylaştırmakta ve ödemeyi kefil olarak taahhüt eden bankanın da lüzumsuz protestolarla karşılaşmasını önlemektedir. Bir bankaya aval veren banka borçlunun riskini üstlendiğinden müşterisi için kredi limiti saptamak zorundadır.

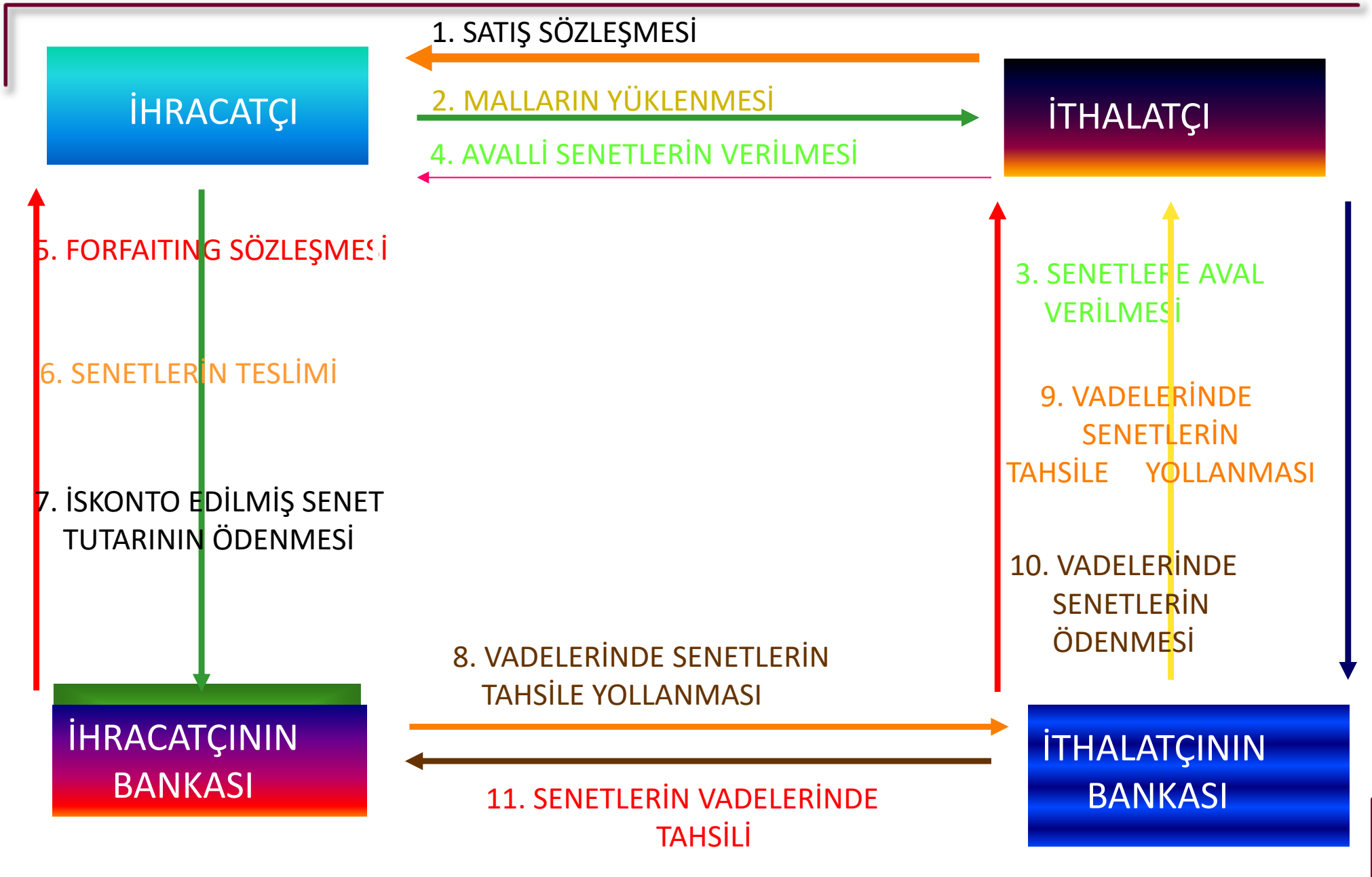
- Aval, poliçe üzerindeki muhatabın lehine bir kişinin vermiş olduğu kefalettir.
- Aval veren kişiye avalist denir.
- Aval veren kişi, poliçedeki sorumluluktan muhatap kadar sorumludur.
- Aval veren kişinin sorumluluğu, hukuken müteselsil sorumluluk olarak tanımlanır
- Aval hükmü, ya poliçede ya da poliçeye eklenen bir kabul yazısında açıkça belirtilmelidir.
- Avalist, poliçedeki tutarın tamamına olduğu kadar bir kısmına da aval verebilir. Yani kısmi aval mümkündür.

- İhracatçı tarafından ithalatçıya veya doğrudan bankasına çekilen, ve ithalatçı tarafından imzalanıp, İthalatçının bankası tarafından üzerine aval verilen poliçelerin ihracatçıya geri verilmesi anlamında hem ithalatçıya hem de bu poliçeyi üçüncü firmalara ciro etmesi biçiminde bir finansal güç yaratmaktadır. Bu poliçeler vadeli akreditiflerde yükleme ve ödeme evrakının içinde yer alabileceği gibi, vadeli/vadesiz vesaik mukabili mal mukabili işlemlerde de kullanılabilir.

FORFAITING

- Forfaiting, vadeli mal ve hizmet ihracından doğan ve belirli bir ödeme planına göre tahsil edilecek olan alacakların, daha önce bu hakkı elinde bulunduranlara rücu hakkı olmaksızın, kayıtsız şartsız olarak, bir banka veya bu alanda uzmanlaşmış bir kurum tarafından satın alınarak iskonto edilmesidir. Bu tanımıyla orta vadeli ve basit faizli bir finansman şeklidir.

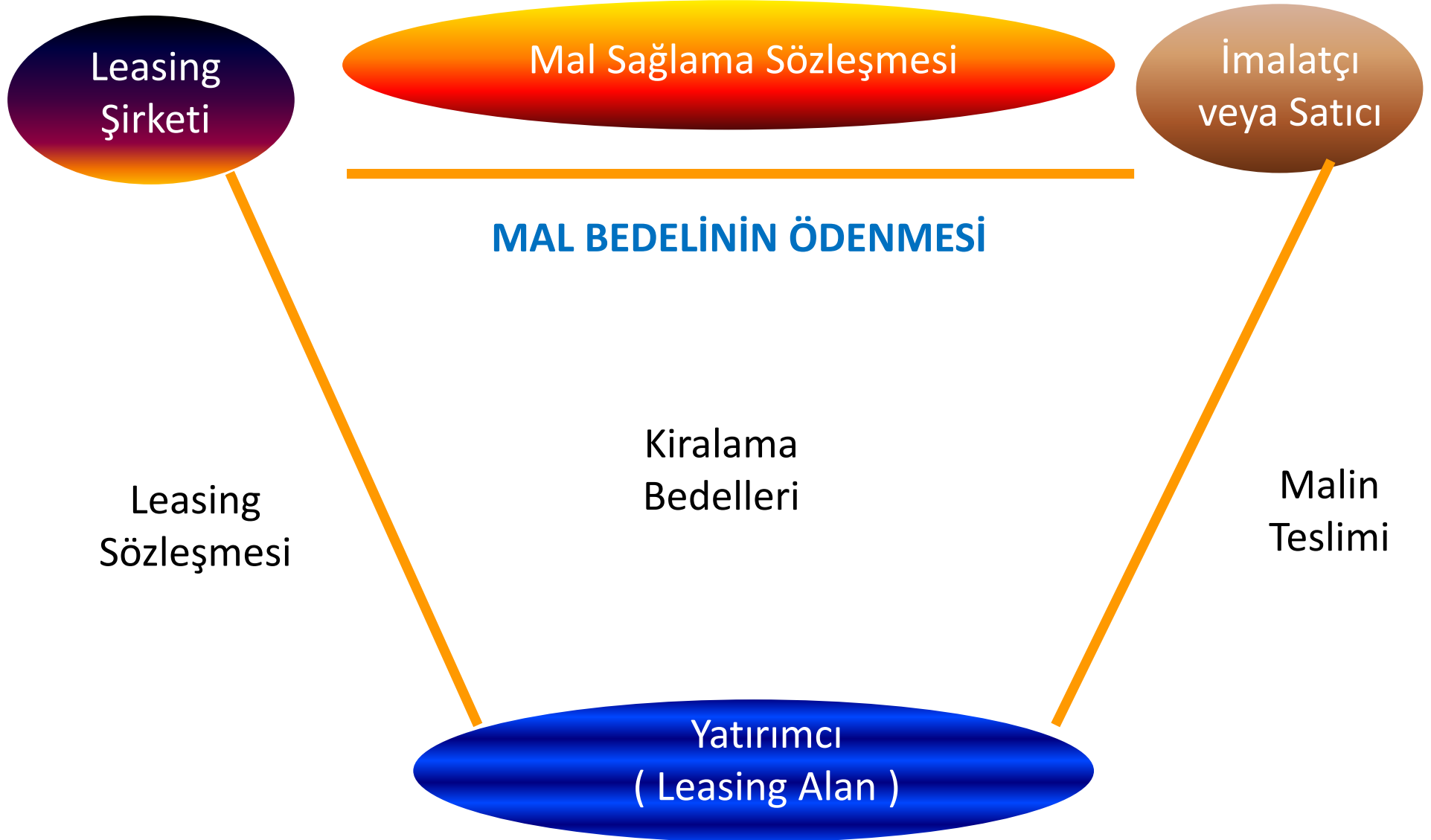

- Belirli bir ödeme vadesinin söz konusu olduğu,
- Konvertible bir döviz cinsi / TL üzerinden düzenlenmiş,
- Uluslararası formlara uygun olarak hazırlanmış,
- Poliçe veya bonoların içerisinde yer aldığı,
- Gayrikabili rücu ve teyitli, kabul kredili veya vadeli akreditifler ile,
- Vesaik mukabili vadeli ödemeler Forfaiting'in ödeme şeklidir.

- Satış sözleşmesi
- Yükleme evraklarının akreditife uygunluğuna dair ithalatçının bankasının teyidi
- İthalatçı bankanın vadeli ödemeye dair teyidi
- Aval verilmiş veya garanti edilmiş poliçe veya bonolar
- İmza sirküleri
- Alacağın temlikine ilişkin temlik mektubu veya ihracatçı bankanın onayı
Forfaiting işlemlerinin dokümanlarıdır.

LEASING

Finansal Kiralama

Leasing kelime anlamıyla “kullanımını kiralamak” demektir. Uluslararası ticaretin finansmanında makine gibi yatırım mallarının satın alınmadan kullanımlarının bir süre için kiralanması anlamına gelir. Ödeme taksitler halinde yapılmaktadır. Taksitli satışlardan farkı, malın mülkiyeti kiralama süresince finansmanı yapan firma üzerinde kalmasıdır. Burada kiralayan taraf leasor, kiracı taraf ise leasee olarak adlandırılır. Uluslararası düzeyde, sermaye mallarının üreticileri kendi bankalarının diğer ülkelerdeki birimleri eliyle mallarını kiraya verirler.

- Kira dönemi sonunda kiracıya malı satın alma hakkının verildiği türe; “Lease with purchase option”
- Süre bitiminde malın kiralayan tarafından satılması halinde, satış bedelinin paylaşılması haline; “Credit bail” (kredi kefaleti)
- Malı önce leasing şirketine satıp sonra kiralama yöntemine; “Sale and lease back”
- Satışa yardımcı kiralamaya; “Sales aid leasing”
- Kiralayana kiraladığı malı satın alması için başka bir finans kuruluşundan fon bulma yöntemine; “Leveraged lease” (destekli kiralama)
- Kiralanan malın süre sonunda değiştirilmesine; “Swap lease” veya “upgrade lease”
- Tesis kiralınması türüne; “Plant lease”
- Çeşitli alternatifleri içeren geniş kapsamlı kiralamaya; “Blanket lease”
- Deneme süreli kiralamaya; “Trial period lease”

- Birden fazla kiracının olduğu kiralama türüne; “Joint venture lease”
- Tekrar edilebilen kiralama türüne; “Revolving lease”
- Yatırımcının fonlarına getiriye de hesap ettiği kiralama türüne; “Full pay out lease”
- Belli dönemde kira ödenmemesi durumunda; “Skipped payment lease”
- Vergi amaçlı kiralamalara; “Tax-based lease”
- Sigorta ve bakım giderlerini kapsayan kiralama türüne; “Net ve brüt kiralama”
- Bir önceki dönemin gelirlerinin paylaşılmasına; “Percentage lease” denir.
- Ayrıca yurt içi ve yurt dışı kiralama şekilleri de vardır.

FACTORING

- Factoring en basit haliyle, müşteri (şirket) alacaklarının, factor denilen gerçek veya tüzel kişilerce, bedeli peşin ödenmek ve, alacaklıya rücu hakkı olmaksızın satın alınması anlamına gelir. Burada alacaklardan kasıt kısa vadeli çek ve senet gibi alacaklardır.
- **Factoring Sözleşmesi:** Alacaklı hakkını satın alan faktör ile, bu hakkı satan ihracatçı firma arasında bu işleme ilişkin bir sözleşme imzalanır. Bu sözleşmede ne tür bir satınalma işlemi yapıldığı, sözleşmeye ilişkin ihracat veya satış işleminin özellikleri, alacağı rücu etme hakkı olmaksızın satın alındığı belirtilir. Bundan sonra ihracatçı ithalatçı firmaya resmen alacağını devrettiğini bildirir. Ayrıca ödemenin factor kuruluşu direkt olarak yapılmasını, yani alacağını temlik ettiğini duyurur. İhracata ilişkin faturaları factora devreder.

- 1969 yılında uluslararası nitelikli, Uluslararası Faktörler Zinciri “Factors Chain International” (FCI) adlı kuruluş oluşturulmuştur.
- Bu kuruluşun amacı, taraf ülkeler arasındaki işlemlerin gelişmesini sağlamak ve bu konulardaki sorunları çözmektir. 34 Ülkede 100’e yakın üyesi olan bu kuruluşa Türkiye de üyedir.

Factoring çeşitleri başlıca dört gruba ayrılır:

- 1. Gerçek Factoring:** Factoring şirketinin, factoring işlemlerinin sunulduğu tüm fonksiyonları (finansman, hizmet, teminat) birlikte üstlendiği factoring şeklidir.
- 2. Rüculu Factoring:** Bu tür Factoring'te factoring şirketi ödememe riskini üstlenmemektedir. Yani borçlunun ödememesi halinde risk müşterinin üzerindedir.
- 3. Açık Factoring:** Bu tür factoringde müşteri tarafından borçluya genellikle bir hesap başlığıyla, alacağın factora temlik edildiği ve ödemenin factora yapılacağı açıkça bildirilir
- 4. Örtülü Factoring:** Örtülü işlem tarzında alacakların factoring şirketine devredildiği borçluya bildirilmez.

Fatura İskonto Yöntemi

- Özellikle finansmana ihtiyaç duyulduğu ve hizmet ve risk servislerinden yararlanmak istenilmeyen durumlarda factor yalnızca satıcının ibraz ettiği faturayı iskonto etmekle yetinir. Bu işlemde faturaları factor adına müşteri tahsil eder.
- Vade Factoringi ve Toptan Factoringi satıcının finansman gereği olmayan durumlarda sadece tahsil hizmeti verilir ve vade factoringi uygulanır. Toptan factoringde ise çok miktarda alıcısı olan firma alacaklarını toptan olarak factora devreder.

FACTORİNG

- Devamlı bir işlemdir.
- Alacaklar satın alınır.
- % 80 kadar finansman sağlar.
- Risk %100 üstlenilir.
- Genel bir sözleşme yapılır.
- Sadece fatura yeterlidir.
- Açık hesap işlemlere de uygulanır.
- Banka avalı gerekmez.
- 120 güne kadar vade tanınır.
- Çalışma alanı tüketim mallarıdır.
- Siyasi ve ticari riskleri kapsamaz.
- İkinci pazarı yoktur.
- Alacak defteri yönetimi vardır.
- Tahsilat yapılır.

FORFAİTING

- Bir defalık bir işlemdir.
- Alacaklar satın alınır.
- % 100 finansman sağlar
- Risk %100 üstlenilir.
- Sözleşme yoktur.
- Poliçe veya bono gereklidir.
- Akreditif veya vesaik mukabili ihracatlara uygundur.
- Genellikle banka avalı istenir.
- 180 günden 10 yıla kadar vade tanınır.
- Çalışma alanı yatırım malıdır.
- Siyasi ve ticari riskleri kapsar.
- İkinci pazarı vardır.
- Alacak defteri yönetimi yoktur.
- Tahsilat yapılır.

SENET KARŞILIĞI KREDİ

- Alacaklar güvence olarak bankaya verilir
- Alacak tutarının %70'ine kadar kredi verilebilir.
- Çoğunlukla gizli olarak gerçekleşir.
- Bankanın borçlusu dış satımcıdır.
- Alacakların talebi, işlenmesi ve tahsili dış satımcı tarafından yapılır.
- Tek amaç finansmandır.
- Maliyet, cari hesap faizi ve olağan komisyonlardan oluşur.
- Ticari transfer ve kur riskleri dış satımcının üstündedir.
- Senet iskontolarına konu olan senetlerin vadesi genellikle kısa sürelidir. Reeskonta verilecek senetlerin vadesi en fazla 121 gün olabilmektedir.

FACTORİNG

- Alacaklar factoring firmasına satılır
- Fatura bedelinin %80 veya daha fazlası satın alınır. Kalan iskonto ve komisyon düşülerek satıcıya ödenir.
- Sadece istisnai durumlarda gizlidir.
- Factoring firmasının borçlusu alıcıdır.
- Alacakların talebi ve izlenmesi factoring firması tarafından yapılır.
- Müşterinin isteğine göre amaç, finansman, ticari riskin karşılanması, istatistiki veri toplanması vb. olabilir.
- Maliyet, finansman maliyeti ve istenilen hizmetin maliyetinden oluşur.
- Ticari risk factoring firmasının üstündedir. Kur ve transfer riski, genelde kapsam dışıdır.
- Factoring işlemlerinde alacakların vadesi 30-60 günden 270-360 güne kadar uzayabilmektedir.

ULUSLARARASI TİCARETTE RİSK YÖNETİMİ

Risk Nedir?

Risk, zarar veya kayıp durumuna yol açabilecek bir olayın ortaya çıkma olasılığı anlamına gelir. Tehlike ile eş anlamlı ve ileride ortaya çıkması beklenen ama meydana gelip gelmeyeceği kesin olarak bilinmeyen olaylar için kullanılır. Risk, gelecek ile ilgili bir kavramdır, çünkü gelecek belirsizlik ifade eder.

Ticarette Risk Çeşitleri:

1- Mala İlişkin Riskler

2- Ödemeye İlişkin Riskler

3- Piyasa Riski

Fiyat Riski Döviz Riski Faiz Riski

Mala İlişkin Riskler

Satış sözleşmesi hükümlerine göre malın ihracatçının sorumluluğunda olan teslim noktasına kadar getirilmesi sırasında ortaya çıkabilecek her türlü riskler ihracatçıya, teslim noktasından sonraki zararlar ise ithalatçı şirkete aittir. Mala ilişkin riskler, dış ticaret işlemlerinin yürütülmesinde aracı olan bankanın tamamen kontrolü dışında olduğundan, bu konuda ihracatçı veya ithalatçının gerekli tedbirleri alması zorunlu olmaktadır. Bu çeşit risklerin yönetiminde sigorta kuruluşları, taraflara yardımcı olabilmektedir.

Ödemeye İlişkin Riskler

Uluslararası ticarete, karşı tarafın ödemeyi yapamamasına neden olan durumlardır. Bunlar; ithalatçının ödeme yapmaktan kaçınması (ticari risk), veya ithalatçının ödeme yapmak istemesine rağmen, ithalatçının ülkesinin konvertibl döviz yetersizliği nedeniyle transferin yapılmasının mümkün olamaması (transfer riski), veya ödemelerin üstüne bir takım fonlar (veya vergilerin) getirilmesi (mali riskler), veya ihracatçının sevk belgelerini doğru hazırlamaması (dokümantasyon riski) sonucu, mal bedelinin ödenmesinin gecikmesi veya tamamen ortadan kalkmasıdır. Ayrıca aracı bankanın, yurt dışından gelen dövizleri zamanında haber vermemesi, ihracat belgelerini dikkatli incelememesi ya da kaybetmesi, karşı bankanın ihracat dokümanlarını mal bedelini tahsil etmeden teslim etmesi de ödemeye ilişkin banka riskleri olarak sayılabilir.

- Bu riskler, yalnızca ihracatçı ve ithalatçıyı değil, aracı finansman kuruluşlarını da yakından ilgilendirir. Zira bu risklerin ortaya çıkması halinde, aracı finansman kuruluşları da verdikleri kredileri geri alamama durumuyla karşılaşır. Bu risklerin yönetimi için, uluslararası ticarete kullanılan en aktif yöntemler; etkili bir sözleşme, sağlam ödeme sistemleri, akreditifler, banka havaleleri, ülke ve şirket istihbaratı, ihracat kredi sigortası, ve re-insurance (ikinci sigorta), teminatlar, dış ticarete kullanılan finansman teknikleri (forward, leasing vb), kur riskinden korunmak için vadeli opsiyon borsaları, future piyasaları, şube, mağaza, acente aracılığıyla satış, konsinye satış vb.dir.

Piyasa Riski

Piyasa riski, bir şirketin mali yapısının, piyasa fiyatlarındaki dalgalanmalar veya piyasalardaki zıt yöndeki fiyat hareketlerinden dolayı karşılaşılabileceği riski ifade eder.

Vadeli ve vadesiz işlemlerden dolayı ortaya çıkabilecek başlıca piyasa riskleri şunlardır:

- Fiyat Riski
- Döviz Riski
- Faiz Riski

Fiyat Riski

Bir malın ihracatçı tarafından sabit bir fiyatla alınıp, değişken bir endeksle dünya pazarlarında satılması veya değişken fiyatla alınıp, sabit fiyatla satılması olağandır. Bu arada geçen süre zarfında fiyatlarda bir değişme olursa, ihracatçının veya ithalatçının kar oranları değişecektir. Örneğin, vadeli olarak yapılan ihracatta, eğer fiyatlar değişirse ihracatçı veya ithalatçı şirketin bu işleminden dolayı karları etkilenecektir.

Döviz Riski

Döviz riski, belli etkenlerle (siyasal olaylar, ödemeler dengesi açığı, vb.) ulusal para birimlerinin yabancı paralar karşısında değerinde meydana gelebilecek olumlu veya olumsuz değişimlerdir. Döviz riski, döviz kurlarında meydana gelen değişimlerden dolayı şirketlerin bilançoları veya yatırım portföyleri üzerinde kar veya zarara neden olmak suretiyle ortaya çıkar.

Faiz Riski

Faiz riski, faiz oranlarında ortaya çıkan değişimlerden dolayı karşılaşılan risk olup, bu risk; herhangi bir yatırımdan beklenen getiriye olumlu veya olumsuz etkiler veya şirketlerin yaptığı borçlanmalar üzerinde etkili olur. Zira faiz oranı vade sonunda elde edilecek veya dışarıya aktarılacak nakit akımları üzerinde doğrudan etki eder.

- Risk analizi, bir kişinin, bir proje veya şirketin, hedeflerine ulaşma sürecindeki belirsizliklerin, tanımlanması, analizi ve etkilerinin değerlendirilmesidir. Sonuçta kararın ve planların oluşturulması da riskin yönetilmesi demektir. Hedefe giden yoldaki tüm belirsizlikler, yönetimi gerektirecek risklere dönüşebilir.
- Riskler tamamen yok edilebilir mi? Ne yazık ki bu mümkün değil. Ancak riskler tamamen yok edilemese de azaltılabilir. Bunun da risk yönetimi ile mümkün olabileceği açıktır. Risk yönetimi, risk analizi ve risk değerlendirme; gerekli önlemlerin önceden alınarak tehlikenin ortadan kaldırılabilmesi için yapılmaktadır. Çünkü riski önlemek, bedelini ödemekten ucuzdur.

- İş hayatında başarı için risklerle barışık olmak ve onları yönetebilmek gerekir. Risk olmazsa, getiri de olmaz. Girişimcilik de önemli bir meziyet olmaktan çıkar. Kurumlar riskleri yönetirken çeşitli yöntemler kullanırlar. Bu nedenle riski önlenmesi gereken bir durum olarak değil, kazanç sağlanabilecek bir durum olarak görmek başarı için gerekli bir tutum olmaktadır.

- Risklerle baş edebilmek için gerekli olan ilk adım fikri hazırlık yapmaktır. Risklerin nereden gelebileceği konusunda hazırlıklı olmak için piyasayı, teknolojik gelişmeleri, politik ve ekonomik gelişmeleri takip etmek önem taşır. Öngörü yeteneğini geliştirmek, aynı zamanda farklı gelişmeler karşısında nasıl hareket edileceği konusunda da hazırlık yapmak gereklidir. Bu nedenle, senaryo ve simülasyon çalışmaları özellikle faydalıdır.
- Riskleri yönetebilmenin önemli araçlarından birisi de onları paylaşmaktır. **Örneğin, yüksek risk içeren dev projelerin birçoğunun konsorsiyumlar tarafından gerçekleştirilmesinin temel nedeni finansman sağlamak değil, risk paylaşımıdır.**

- Risk yönetiminin araçlarından birisi de farklı iş kollarında veya farklı pazarlarda faaliyet göstermektir. Özellikle politik, sosyolojik ve ekonomik risklerin daha yüksek olduğu gelişmekte olan pazarlarda faaliyet gösteren şirketlerin, gelişmiş pazarlarda faaliyet gösterenlere göre daha fazla farklı iş alanında faaliyet göstermesinin önemli nedenlerinden birisi risk yönetimidir.
- Gelişmiş pazarlar ve istikrarlı ekonomilerde ise odaklanma daha önemli olmaktadır. Riskli ortamlar fırsatçı yaklaşımların, istikrarlı ortamlar ise stratejik odaklanma ile yetkinlik geliştirmenin daha öne çıkmasını sağlar.
- Risklerle baş edebilmek için tedbirli olmak da yaygın kullanımı olan bir başka araçtır. Örneğin, yüksek risk içeren pazar veya sektörlerde daha yüksek öz kaynak kullanılması, kolaylıkla ve hızla harekete geçirilebilecek nakit pozisyonlarının yüksek tutulması gibi stratejiler de yaygın olarak kullanılmaktadır.
- Özetle, riskleri yönetebilmek şirket yönetiminin sürdürülebilirliği ve başarıyı yakalamak için sistematik olarak ele alması gereken bir konudur.
- Bu nedenle risk yönetimini yöneticilerin işe bakışına ve iş süreçlerine yansıtma önem taşır. Riskleri iyi yönetebilenler, işlerinde de başarılı olurlar.

Anılan riskleri kaldırma ya da en azından azaltma yönünde, ihracatçı aşağıdaki önlemleri alabilir:

- ✓ İhracatçının her şeyden önce alıcısını iyi incelemesi, hakkında meslek odaları, bankalar ve onu tanıyanlardan bilgi alması gerekir. Bu durumda daha başlangıçta güvenilir olmayan müşteriler ayıklanmış olur. Özellikle dış ülkelerdeki ticaret müşavirlikleri ve ataşeliklerimiz bu konuda önemli bilgiler vermektedir. Yanı sıra ithalatçı ülkesinin Türkiye'deki ticari ataşeliklerinden de bilgi edinilebilir.
- ✓ Bir firmayla çalışmaya başlamadan önce dikkat edilmesi gereken noktalar; profil bilgileri, ortaklık yapısı, faaliyetleri, sektördeki yeri, mali yapısı, bankalarla ilişkisi, borç/alacak ilişkisi, ticari ahlakı ve kredibilitesidir. İş yapılacak firmanın daha önce Türkiye'de iş yaptığı başka firmalar olup olmadığı araştırılarak işe başlanılabilir.

Tarafların hak ve yükümlülüklerinin, ürünle ve ticari işlemle ilgili tüm yönlerin belirtildiği, kapsamlı ve ayrıntılı bir İhracat Sözleşmesi yapılması çok önemlidir. Yine sözleşmede Uluslararası Tahkim maddesinin bulunması ya da ayrı bir Tahkim sözleşmesi yapılması faydalı olacaktır.

- ✓ İhracatçı ile alıcı arasında ürün kalitesi, miktarı, yükleme/teslim tarihi gibi konularda yaşanabilecek anlaşmazlıkların önlenmesi için, ihracat aşamasında bir Uluslararası Gözetim Şirketinin hizmetinden faydalanılabilir.
- ✓ Mal bedelinin ödenmeme riskine karşı, Türk Eximbank'ın İhracat Kredi Sigortası programından yararlanılabilir. İhracat kredi sigortası, aynı zamanda politik riskleri de karşılamaktadır.

- ✓ Factoring, forfaiting, leasing gibi alternatif finansman yöntemlerinden yararlanmak risklerden korunmakta fayda sağlayabilir. Eximbank ya da Factoring firmaları alıcı firma araştırmasını kendileri yaptığından ihracatçı firma kendisini güvence altına almış olur.
- ✓ İhracatçı, malların yolda taşınması esnasında uğrayabileceği hasar ve ziyanlar için nakliye sigortası yaptırır ya da alıcının yaptırmasını sağlar. İhracatçı, bazı risklerin karşılığı olarak ürünün birim fiyatını yükseltebilir.

- İhracatçı, teslim şekli olarak örneğin Ex-Works (yani malları kendi iş yerinde ya da fabrikasında teslim) ya da FOB, FCA gibi teslim şekillerinde anlaşarak önemli riskleri alıcıya yansıtabilir. Ancak bu durumda da "alıcının malı almaması" riski mevcut olabilmektedir. Burada bütün mesele, olası riskleri dengeli olarak alıcı ve satıcı arasında paylaştırmaktır. Bilinmesi gereken husus; ihracatçı açısından riskleri başkasına yansıtmanın, ya maliyet yükselmesi ya da satış fiyatının düşürülmesi şeklinde kazancını azaltıcı yönde bir etkisi olduğudur. **Örneğin ihracatçı, malın taşınması sırasında hasar görme olasılığına karşı sigorta yaptırırsa, masrafı artmakta dolayısıyla kârı düşmektedir.**

- Rekabet şartlarının daha da artmakta olduğu günümüz ticaretinde, malların kredili ve özellikle kabul kredili (poliçeli) satılma zorunluluğunun ortaya çıkması nedeniyle, ihracatçı mal bedelini uzun dönemlerde tahsil edebilmektedir. Bu arada çapraz kurların sürekli değişime uğraması söz konusu olabilir. Uluslararası ticaret yapan firmalar veya işlem yapan finansal kuruluşlar kur değişimindeki olumsuz etkilerden kurtulmak için uluslararası finansal teknikleri uygularlar. Bunlardan en çok kullanılanlar; döviz opsiyonu, döviz future (gelecek) kontratları, döviz swap'ı ve döviz forwardıdır.
- Vadeli alacaklarda kur riski bankalar ile yapılacak vadeli döviz alım satım sözleşmesi ile giderilebilir. Bankalar ile yapılacak bir sözleşme ile ileri tarihteki kur sabitlenebilir. Ayrıca Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasından (VOB) yararlanılabilir.

• SÖZLEŞMELER

ULUSLARARASI
DIŞ TİCARET

• TESLİM ŞEKİLLERİ

INCOTERM-2020

• ÖDEME ŞEKİLLERİ

ICC-KURALLARI

- **Dış ticaretin en önemli aşamalarından biri satıcının alıcıya göndereceği teklifin hazırlanmasıdır. Teklifin gönderilmesinde başlıca iki yol vardır;**
  - a) Proforma fatura
  - b) Teklif mektubu
- Proforma faturada kesinlikle “Proforma Fatura” ibaresi bulunmalıdır.
- Proforma faturada ürünün miktarı ve özellikleri, birim ve toplam fiyatı, ambalajlama, ödeme şekli, hesap numarası, yükleme şekli, menşei bulunmalıdır.
- Teklif mektubunda proformada bulunan bilgiler yer almalıdır. Numune gönderilecekse teklif mektubunda belirtilmelidir.
- İthalatçının talebine mümkün olduğunca hızlı cevap verilmelidir.
- Fiyat teklifinin geçerlilik süresi yazılmalıdır.

- Sözleşmenin yerine getirilememesinin hangi şartlar altında sorumluluk oluşturmayacağına dair koşullar belirtilmelidir.
- sözleşme yükümlülükleri yerine getirilmediği durumda kullanılacak hukuki yollar, sözleşmenin hangi ülke hukukuna göre idare edileceği veya uygulanması düşünülüyorsa tahkim (hakemlik) mahkemesi yer almalıdır.
- Sözleşme taraflarca imzalanmış olmalıdır.

- INCOTERMS 2020, Uluslararası Ticaret Odası (ICC) tarafından yayınlanan yeni Uluslararası Ticaret terimleridir. Dış ticarete teslim şekilleri veya dış ticarete ödeme şekilleri olarak da adlandırılmaktadır. Yeni ICC INCOTERMS 2020, Eylül 2019'da yayınlanmıştır ve yasal olarak 1 Ocak'ta 2020'de yürürlüğe girmiştir.

TÜM TAŞIMA TÜRLERİNİ KAPSAYAN KURALLAR

EXW İşyerinde Teslim (Ex-Works) (Değişiklik Var)

FCA Taşıyıcıya Masrafsız (Free Carrier) (Değişiklik Var)

CPT Taşıma Ödenmiş Olarak (Carriage Paid To)

CIP Taşıma ve Sigorta Ödenmiş Olarak (Carriage & Insurance Paid To) (Değişiklik Var)

DAP Belirlenen Yerde Teslim (Delivery At Place)

DPU Belirlenen Yerde Boşaltılmış Teslim (Delivery At Place Unloaded) (YENİ)

DDP Gümrük Resmi Ödenmiş Olarak Teslim (Delivery Duty Paid)

DENİZ VE İÇSU TAŞIMALARINA ÖZGÜ KURALLAR

FAS Gemi Doğrultusunda Masrafsız (Free Alongside Ship)

FOB Gemide Masrafsız (Free On Board)

CFR Masraflar ve Navlun (Cost & Freight)

CIF Masraflar, Sigorta ve Navlun (Cost, Insurance & Freight) (Değişiklik Var)

INCOTERMS 2020

INCOTERMS 2020											
İŞYERİNDE TESLİM											
DENİZ VE İÇSU YOLLARI TAŞIMACILIĞINDA					KARA/HAVA/DEMİRYOLU VE KOMBİNE TAŞIMACILIKTA						
EX WORKS	FREE ALONGSIDE SHIP	FREE ON BOARD	COST AND FREIGHT	COST INSURANCE AND FREIGHT	FREE CARRIER	CARRIAGE PAID TO	CARRIAGE AND INSURANCE PAID TO	DELIVERED AT PLACE	DELIVERED AT PLACE UNLOADED	DELIVERED DUTY PAID	
EXW	FAS	FOB	CFR	CIF	FCA	CPT	CIP	DAP	DPU	DDP	
1 Satıcının işyerinde yükleme											
2 Satıcının işyerinden limana/terminale iç nakliye											
3 Liman masrafları											
4 İhracat gümrüklemesi											
5 Uluslararası nakliye aracına yükleme	SOZLEŞMEYE GÖRE										
6 Navlun	SOZLEŞMEYE GÖRE										
7 Sigorta	SOZLEŞMEYE GÖRE	SOZLEŞMEYE GÖRE	SOZLEŞMEYE GÖRE	SOZLEŞMEYE GÖRE	ICC (C)	SOZLEŞMEYE GÖRE	SOZLEŞMEYE GÖRE	ICC (A)	SOZLEŞMEYE GÖRE	SOZLEŞMEYE GÖRE	
8 Uluslararası nakliye aracından tahliye	SOZLEŞMEYE GÖRE										
9 İthalat gümrüklemesi											
10 Alıcının ülkesindeki iç nakliye											
11 Alıcı işyerinde tahliye											
ICC NO: 723E											
ALICININ SORUMLULUĞU				SATICININ SORUMLULUĞU				SÖZLEŞMEYE GÖRE			
ICC (C) DAR TEMİNAT NEDİR?				SATICININ SORUMLULUĞU				INCOTERMS BU KONUDA TARAFLARA BİR SORUMLULUK YÜKLEMENİŞTİR. SÖZLEŞMEDE BELİRTİLMESİ GEREKİR			
Dar Teminat Malın tam ziya ile tamamen zarar görmesi riskine ilave olarak, taşıyan aracın yapacağı kazaya bağlı olarak (çarpma, çarpışma, devrilme, yangın) kısmi zararlar da teminat altına alınmaktadır. Bu teminat için Institute Cargo Clauses -(C) ile belirtilen özel şartlar uygulanmaktadır.				SATICININ SORUMLULUĞU				ICC (A) GENİŞ TEMİNAT NEDİR? Geniş Teminat Genellikle 'Tüm Rizikolar' (All Risks) olarak bilinir. Bu teminat için özel şart niteliğini haiz (Institute Cargo Clauses -A) ile belirtilen istisnalar dışındaki tüm riskler teminat altına alınmaktadır. Bu teminat için geçerli olan en önemli istisnalar; 1. Malın doğasından ve kendi yapısından kaynaklanan hasarlar, 2. Taşıyan aracın ya da ambalajın uygunsuzluğu, 3. Her türlü gecikmeden kaynaklanan hasarlar, 4. Radyoaktif kirlenme-bulaşma, 5. Sigortalının kötü niyeti, 6. Savaş, grev, terör, kargaşalık v.b.			

Dış Ticarete Teslim ile ilgili Başlangıç Noktaları

- Mal tesliminin taraflarca nasıl ve ne zaman yapılacağı
- Hangi noktadan itibaren ürünlere ilişkin risklerin satıcıdan alıcıya geçmesi gerektiği
- Gümrüklerden malları kimin çekeceği, gümrük işlemlerini hangi tarafın yapacağı
- Nakliye sigortasını hangi tarafın organize edeceği ve sigortanın hangi noktaya kadar geçerli olacağı
- Sigorta poliçesinin hangi risklerin kapsanması gerektiği
- Yukarıdaki noktalardan kaynaklanabilecek anlaşmazlıkların önlenmesi amacıyla, uluslararası satış sözleşmelerinde, tüm dünyada aynı anlamı taşıyan INCOTERMS 'ler sıklıkla kullanılması gerekmektedir

EXW - EXWORKS (İş Yerinde Teslim) (Belirlenen Teslim Yeri)

EXW Satıcının malları Alıcıya; Belirlenen bir yerde (örneğin işyeri, fabrika, depo, vb.) alıcının tasarrufuna bırakarak teslim etmesini ifade eder, Belirlenen yer satıcının işyeri olabilir ancak zorunlu değildir, Satıcı, malları herhangi bir taşıma aracına yüklemek zorunda olmadığı gibi, malların ihracı için gümrükleme işlemleri gereken hallerde bu gümrük işlemlerini yerine getirmek zorunda da değildir. **Bu kuralda, kesin teslim noktasının açıkça belirtilmesi gerekir**, bu noktanın belirtilmesi, teslimin gerçekleşme ve hasar riskinin alıcıya geçtiği anı net olarak ortaya koyacağı gibi masrafların da hangi andan itibaren alıcı tarafından üstlenileceğini belirler.

Malların teslim ve hasar riskinin geçişi, malların yüklenmesiyle değil, alıcının tasarrufuna bırakılmasıyla gerçekleşir.

FCA–FREE CARRIER (Taşıyıcıya Masrafsız) (Belirlenen Teslim Yeri)

- Satıcının, malları alıcıya aşağıda belirtilen iki yöntemden birini kullanarak teslim etmesini ifade eder.
  - ✓ Belirlenen yer satıcının işyeri ise mallar alıcı tarafından tayin edilen taşıma aracına yüklendiği zaman teslim edilmiş sayılır.
  - ✓ Belirlenen yer satıcının işyerinden farklı bir yer ise mallar satıcı tarafından tayin edilen taşıma aracına yüklenmiş olarak belirlenen farklı yere ulaştığı ve satıcının taşıma aracından boşaltılmaya hazır olduğu ve taşıyıcıya ya da alıcı tarafından tayin edilen diğer kişinin tasarrufuna bırakıldığı zaman teslim edilmiş sayılır.
- Teslim yeri olarak hangi yöntem seçilmiş olursa olsun, o yer hasarın nerede alıcıya geçtiğini ve masrafların hangi andan başlayarak alıcıya ait olduğunu belirler.

FCA – FREE CARRIER (Taşıyıcıya Masrafsız)

Özel Açıklama (Yeni) 1

Yükleme kaydı içeren konşimentolar ve FCA Incoterms Kuralı: Mallar FCA terimi uyarınca deniz yoluyla taşınacak şekilde satıldığında, satıcılar veya alıcılar (veya bir akreditif söz konusu olduğunda daha ziyade bankalar) yükleme kaydı içeren bir konşimento isteyebilirler.

Ancak FCA kuralı uyarınca teslim malların gemiye yüklenmesinden önce gerçekleşir. Satıcının taşıyıcıdan yükleme kaydı içeren bir konşimento alıp alamayacağı hiçbir şekilde kesin değildir. Söz konusu taşıyıcı muhtemelen, taşıma sözleşmesi uyarınca yükleme kaydı içeren bir konşimentoyu ancak mallar gerçekten gemiye yüklendikten sonra vermekle yükümlü ve vermeye yetkili duruma gelir. Bu durumlardaki gereksinimi karşılayabilmek için, Incoterms 2020'nin FCA A6/B6 maddeleri ek bir seçenek sunar.

- Alıcı ve satıcı, alıcının, taşıyıcısına malların yüklenmesinden sonra satıcıya yükleme kaydı içeren bir konşimento düzenlemesi yönünde talimat vereceği konusunda anlaşabilirler; satıcı bunun üzerine alıcıya o konşimentoyu vermekle yükümlü olur ve bu genellikle bankalar aracılığıyla gerçekleşir. Yükleme kaydı içeren konşimento ve FCA uyarınca teslim arasındaki bu kısmi uyumsuzluğa rağmen, ICC bunun piyasanın kanıtlanmış bir gereksinimini giderdiğinin farkındadır.
- Son olarak belirtilmelidir ki, söz konusu seçimlik yöntem tercih edildiğinde dahi, satıcının alıcıya karşı tasıma sözleşmesinin koşullarına ilişkin herhangi bir yükümlülüğü bulunmaz.

FCA – FREE CARRIER (Taşıyıcıya Masrafsız) Özel Açıklama (Yeni)-2

INCOTERMS 2020 / FCA Kuralı

SATICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A6 Teslim/Taşıma Belgesi Satıcı, masrafları alıcıya ait olmak üzere, malların A2 uyarınca teslim edildiğine ilişkin olağan teslim kanıtını alıcıya sağlamalıdır. Satıcı, alıcının talebi üzerine hasar ve masrafları alıcıya ait olmak üzere, bir taşıma belgesi edinilmesinde alıcıya yardımda bulunmalıdır. Alıcı B6 hükmü uyarınca taşıyıcıya satıcıya bir taşıma belgesi düzenlemesi yönünde talimat vermişse, satıcı bu belgeyi alıcıya sağlamalıdır.

ALICININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

B6 Teslim/Taşıma Belgesi Alıcı malların A2 hükmü uyarınca teslim edildiğine ilişkin kanıtı kabul etmelidir. Tarafların bu doğrultuda anlaşmış olmaları halinde, alıcı, taşıyıcıya, hasarı ve masrafları alıcıya ait olmak üzere, satıcıya, malların yüklenmiş olduğunu belirten bir taşıma belgesi (yükleme kaydı içeren bir konşimento gibi) düzenlemesi yönünde talimat vermelidir.

CIP – CARRIAGE AND INSURANCE PAID TO

(Taşıma ve sigorta ödenmiş Olarak Belirlenen Varma Yeri)

- CIP teriminde satıcının malları alıcıya; kendisi tarafından sözleşme yapılan taşıyıcıya tevdi ederek veya zaten bu şekilde teslim edilmiş malları ,tedarik ederek teslim etmesini ve hasarı geçirmesini ifade eder.
- Satıcı bunu kullanılan taşıma aracına uygun olan bir şekilde ve yerde malların zilyetliğini taşıyıcıya geçirerek de gerçekleştirebilir.
- CIP teriminde iki yer önemlidir: malların teslim edildiği yer veya nokta (hasarın geçişi için) ve malların varma yeri olarak kararlaştırılan yer veya nokta (satıcı bu noktaya kadar taşıma sözleşmesi yapmayı taahhüt eder).
- **Sigorta Teminatı: ICC / A (Geniş Teminatlı Sigorta All RISK) Yapılmalıdır (YENİ ŞART KURAL)**

DPU – DELIVERED AT PLACE UNLOADED

(Belirlenen Yerde Boşaltılmış Olarak Teslim Belirlenen Varma Yeri) Yeni

DPU terimi, satıcının malları alıcıya; belirlenen varma yerinde, veya eğer kararlaştırılmışsa belirlenen varma yerindeki ilgili noktada, gelen taşıma aracından boşaltıldıktan sonra mallar alıcının tasarrufuna bırakıldığında teslim etmesini ve hasarı geçirmesini ifade eder.

Satıcı malların belirlenen varma yerine getirilmesine ve boşaltılmasına ilişkin tüm hasarı üstlenir. Bu nedenle bu Incoterms kuralında, varma yerine teslim ile varma yerine varış aynı anlamı taşır. DPU kuralı, satıcının malları varma yerinde boşaltmasını gerektiren tek Incoterms kuralıdır. Bu nedenle satıcı, belirlenen varma yerinde boşaltma işlemlerini gerçekleştirebilecek durumda olduğundan emin olmalıdır.

Eğer taraflar boşaltmaya ilişkin hasar ve masrafları satıcının üstlenmemesi niyetindelerse DPU kuralından kaçınmalı ve yerine DAP kuralını kullanmalıdırlar.

ALICI BİR TEK İTHALAT GÜMRÜK İŞLEMLERİNDEN SORUMLUDUR.

CIF – COST, INSURANCE & FREIGHT (Değişiklik Var) (Masraflar, Sigorta ve Navlun) (Belirlenen Varma Limanı)

- CIF terimi, satıcının malları alıcıya; Gemide veya zaten bu şekilde teslim edilmiş malları tedarik ederek teslim etmesini ifade eder. Mallara ilişkin ziya ve hasar, mallar gemiye yüklendiğinde alıcıya geçer.
- Böylece satıcı malların varma yerine iyi durumda veya belirtilen miktarda ulaşmasına veya ulaşp ulaşmadığına bakılmaksızın mallar gemiye yüklendiğinde teslim yükümlülüğünü yerine
- getirmiş olur.
- **Satıcı tarafından Sigorta Teminatı :ICC / C (DAR Teminatlı Sigorta) Olarak yaptırılır.**

PEŞİN ÖDEME

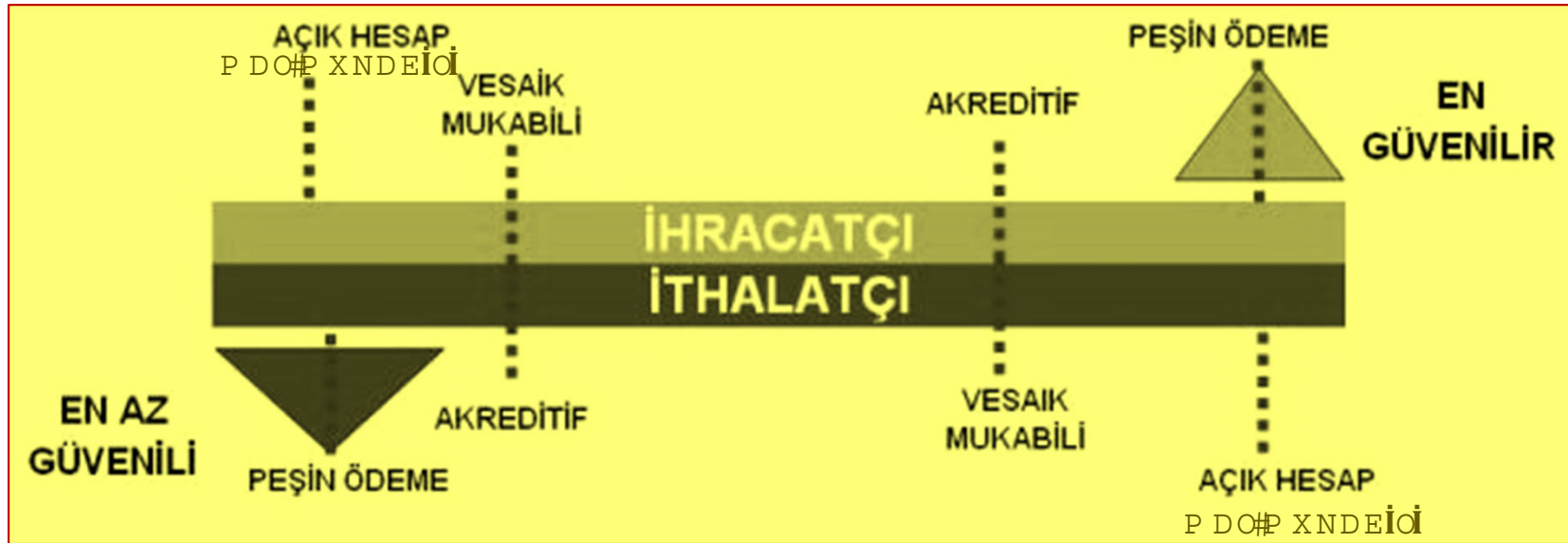
MAL MUKABİLİ
VE
AÇIK HESAP

AVAL KABULLER

VESAİK MUKABİLİ

AKREDİTİF

Ödeme Şekillerinin Risk Sıralaması

- Sigorta, tarih öncesi nakliyat sigortacılığı ile başlamıştır.
- Babillerin M.Ö. 1800 yıllarında geliştirdiği Hammurabi Kanunları, sigortanın bilinen ilk hukuki şeklini içeriyordu. Buna göre, bir kervana haydutların saldırması halinde, zarar kervan sahipleri arasında bölüşülür.
- Antik Yunan ve Roma medeniyetlerinde bir tür nakliyat sigortası vardı. Gemi sahipleri, ticaret seferine çıkacakları zaman sermaye olarak deniz ödöncü denilen bir borç alırlardı. Eğer gemi sağ salim geri dönerse, gemi sahibi deniz ödöncünü misliyle geri öderdi. Ancak gemi yolda batarsa, deniz ödöncü gemi sahibinde kalırdı.

- Sigorta deniz ticaretinin gelişimiyle doğru orantılı olarak gelişmiştir .Bu gün artık nakliyat sigortası ile ticaret yaşamı arasında sıkı bir bağ vardır.
- NAKLİYAT SİGORTA SÖZLEŞMESİ - SATIŞ SÖZLEŞMESİ - NAVLUN SÖZLEŞMESİ Uluslararası ticaretin temel taşlarını oluşturmaktadır.

- Bu sigorta ile, bir malın bir taşıma aracı ile (gemi, kamyon, uçak, ya da tren) bir yerden bir yere taşınması sırasında poliçede yer alan klov ve şartlar uyarınca bir kaza ya da olaya bağlı olarak fiziksen zarar görmesi teminat altına alınır.
- Bu sigorta ile sigorta konusu emtia için üç farklı teminat ile sigorta koruması sağlanır.

- **Tam Ziya Teminatı**

Malın taşıma aracı ile birlikte tüm değerini yitirecek şekilde tamamen zarar görmesi hali.

- **Dar Teminat**

Malın tam ziya ile tamamen zarar görmesi riskine ilave olarak, taşıyan aracın yapacağı kazaya bağlı olarak (çarpma, çarpışma, devrilme, yangın) kısmi zararlar da teminat altına alınmaktadır. Bu teminat için Enstitü Yük Klozu-C (Institute Cargo Clauses -C) ile belirtilen özel şartlar uygulanmaktadır.

- **Geniş Teminat**

Genellikle 'Tüm Rizikolar' (All Risks) olarak bilinir. Bu teminat için özel şart niteliğini haiz Enstitü Yük Klozu-A (Institute Cargo Clauses -A) ile belirtilen istisnalar dışındaki tüm riskler teminat altına alınmaktadır.

- En dar teminat türüdür. Dolayısıyla en düşük fiyatla temin edilir. Yükü taşıyan aracın fiilen ve mutlak surette, tamamen hasarlanması sonucunda, taşınan malların fiilen ve tamamen hasarlanması durumunu teminat altına alınır.

(Örnek: Bir geminin tamamen batması, bir uçağın düşerek infilak etmesi vs. gibi haller)

- Hasar gören malın ise tenzili muafiyetten dolayı sadece bir kısmı ödenir.
- Bu teminat türüne, müşterek avarya ve hususi avarya hasarları dahil değildir.

INSTITUTE CARGO CLAUSES "C" veya INSTITUTE CARGO CLAUSES "F.P.A. "

- Dar Teminat olarak da bilinen "C" kloz, ana teminat olan tam ziya riskine ek olarak aşağıdaki rizikoları da kapsar:
  - ✓ Yangın, infilak
  - ✓ Geminin batması, oturması, karaya vurması, alabora olması
  - ✓ Geminin sudan başka bir nesne ile çarpışması, çatması
  - ✓ Tehlike limanında yükün boşaltılmasına, makul olarak yüklenebilen ziya veya hasarı
  - ✓ Müşterek avarya fedakarlığı
  - ✓ Denize mal atılması
- "C" kloz teminatından yükleme, boşaltma ve aktarma rizikoları, savaş, terör, grev ve diğerleri hariçtir.

INSTITUTE CARGO CLAUSES "A" veya INSTITUTE CARGO CLAUSES ALL RISKS

- Geniş teminat olarak adlandırdığımız bu teminat, taşınan emtiayı yolculuk esnasında dıştan gelen, ani ve beklenmedik, tesadüfi bir olayın gerçekleşmesi neticesinde oluşacak hasarlara karşı güvence altına alır.
- Aşınma ve yıpranma gibi beklenen bir süreç içinde oluşan kaçınılmaz olaylar, malın ayıbı veya fiziksel özellikleri gibi malın içinde oluşan olaylar teminat kapsamı dışındadır.
- “All Risks Klozu” Tam Ziya (Total Loss) ve Institute Cargo Clauses “C” veya Institute Cargo Clauses “F.P.A” (Free of Particular Average) klozları ile temin edilen tüm rizikoları kapsamakla beraber, aşağıda yazılı rizikoları da temin eder.

- **Geniş teminat olarak adlandırdığımız bu teminat, taşınan emtiayı yolculuk esnasında dıştan gelen, ani ve beklenmedik, tesadüfi bir olayın gerçekleşmesi neticesinde oluşacak hasarlara karşı güvence altına alır.**
  - ✓ Ezilme, çizilme, kırılma, olağandışı akma
  - ✓ Yağmur veya deniz suyu ile ıslanma
  - ✓ Eksik teslim, teslim edilmeme
  - ✓ Hırsızlık
  - ✓ Ambar buğusu
  - ✓ Diğer yüklerle temas
  - ✓ Yükleme, boşaltma, aktarma hasarları, kanca hasarları
  - ✓ Dalgalar tarafından denize sürüklenme
  - ✓ Deprem ve volkanik rizikolar
  - ✓ Çuvalların patlaması, yırtılması

BAĞLI İŞLEMLER

- Terim olarak Barter Takas anlamına gelir. Ancak Barter ticaret sistemi bilinen bire bir karşılıklı takas işlemlerinden farklı gelişmiş bir sistemdir.
- Satın alınan mal ve hizmetin bedelinin üretilen mal ve hizmet ile ödendiği bir finans ve ticaret sistemidir.
- Barter Sistemi, firmaların bir araya gelerek oluşturduğu bir pazardır ve Barter Pazarı'nı oluşturan firmaların arzları ve talepleri ile işler. Barter Sistemi ile çalışan bir firma, Barter Ortak Pazarı'ndan satın aldığı malların ve hizmetlerin bedelini, ürettiği veya ticaretini yaptığı ürünleri Barter Ortak Pazarı'nda satarak öder.
- Barter Pazarına ürün satan firma, bedelini, Barter Pazarı'nda satışa sunulmuş mallar ve hizmetler listesinden dilediğini satın alarak tahsil eder. Barter firmaları arz ve/veya taleplerini Barter Ortak Pazarı'na sunar.

- MÖ 9000 ve 6000 tarihleri arasında ilk ve en eski değişim aracının sığır olduğunu biliyor muydunuz? Sığır denince inekten kuzuya kadar her türlü hayvanı düşünebiliriz. Zamanla tarımsal faaliyetlerin gelişimiyle beraber yeni değişim araçları ortaya çıktı, bitkisel ürünler, sebzeler, tahıl ve diğer doğal ürünler gibi.İnsanoğlunun farkında olmadan yaptığı bu ticaret zamanla Barter ismini aldı ve daha profesyonelce yapılmaya başlandı. Barter Dünya'da, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde 40 yıldan bu yana uygulanan bir sistemdir. Bugün çeşitli ülkelerde 700 binden fazla kuruluş, barter ticareti yapmaktadır.
- Örneğin ; Pizza malzemelerinden biri olan parmesan peyniri hala Kuzey İtalya ve Romanya'da para alternatifi yerine kullanılıyor yani barter sistemi ile alınıp veriliyor.

- The Business Trend Analysts'in yaptığı araştırmada dünya ticaretinin %50'inin barter sistemi ile yapıldığı tespit edilmiştir. Amerika'da yaklaşık 700 barter firması, tahminen 750.000 üye firma ile yılda 700 milyar dolarlık iç ve dış barter ticareti yapmaktadır. The Int. Ass. of Trade Exchange (IATE)'nin verdiği raporda barter ticaretinin Amerika'da yılda %16'lık bir artış gösterdiği belirtilmiştir.
- Almanya'da ilk barter şirketi, 1983 de Hamburg'ta kurulmuş, Avusturya'da ise ilk barter firması 1984 de Viyana'da faaliyete geçmiştir. Artık ciddi bir endüstri halini alan Barter, sektörel anlamda yapılanmasını tamamlamış, Turizm, Medya, Emlak, Sanayi mamülleri gibi birçok konuda hizmet veren, toptan ve perakende olarak da ayrı ayrı hizmetler veren Barter Kurumları oluşmuştur. [Dünya Barter Ticareti, Merkezi Amerika'da bulunan \(IRTA\) Dünya Barter Birliği tarafından örgütlenmektedir.](#)

- Uluslararası Barter Şirketinin Finans Anlamında Çalışması: . Barter Şirketi barter sistemini uygularken bir finans şirketi gibi çalışır. Barter üyesi firma her türlü mal ve hizmet ihtiyacını sistemden satın alarak Barter'i bir finansman modeli olarak kullanabilir. Satın aldığı ürünün bedeli kadar barter sistemine USD ile borçlanır.

Sistem, alıcı firmaya, borcunu kendi ürünü ile ödeyebilmesi için 12 ay vade tanır. 12 aylık sürede borçlu firmaya ürettiği mal ve hizmete olan talepler iletilir, satış gerçekleşirse firma borcunu ürünü ile ödemiş olur. Borçlu firma 12 aylık sürede hiçbir şekilde ürünü ile ödeme yapamaz ise, borcunu 12 ayın sonunda nakit olarak öder. Böylelikle 12 ay için sıfır faizli dolar kredisi kullanmış olur.

- Takasın biraz daha genişletilmiş halidir.
- Genelde ülkeler arasında varılan bir ticaret anlaşmasına göre yürütülür. İki ülke de kliring işlemlerini yürütmek üzere, örneğin kliring ofisi gibi
- İki ayrı kurum oluşturulur veya bu amaçla merkez bankalarında özel hesaplar açılır. İki ülke aynı yıl içerisinde belli miktara kadar birbirlerinden mal alıp vermek için anlaşmaya varırlar. Takasta olduğu gibi para kullanılmaz ancak hesap birimi olarak tarafların ulusal paraları arasında bir kur belirlenir. Bir ülkedeki ithalatçılar mal ithal ettiklerinde kendi paraları üzerinden merkez bankasına ödeme yaparlar. Biriken fonlarla merkez bankası ihracatçılara ödeme yapar. Yıl sonunda hesap kapatılır.(Rusya ile yapılan doğal gaz anlaşması gibi)

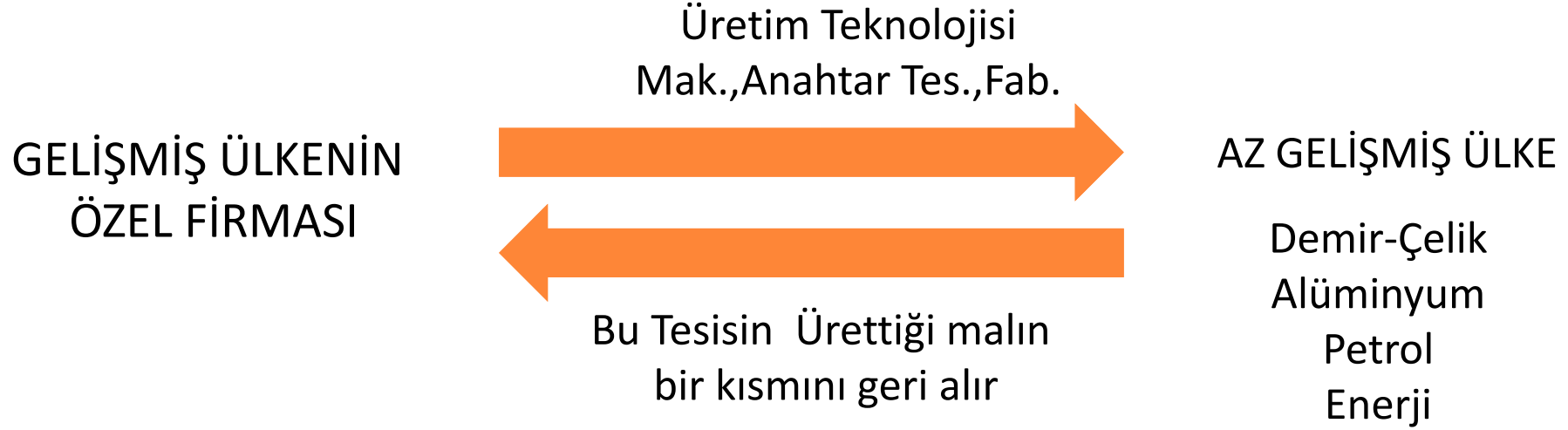
- Türkiye Cumhuriyeti Kuruluş yıllarından sonra ilk aşamada, kalkınmasını sağlayabilmek için ihracat ve ithalatını artırmak bunu sağlayabilmek için çeşitli politikalar izledi. Türkiye 1933' de dış ödemelerde uygulamasına başlanan kliring ve takas sistemini uyguladı. Bilindiği gibi, kliring sistemi malını alanın, malını alma ilkesine dayanır. Bu sistemde ithalat ihracata bağlandığından, ihracat teşvik edilmiş olur Nitekim, Türk Hükümeti mümkün olduğu kadar bütün ülkelerle kliring ve takas anlaşması yapmaya çaba harcadı ve Türkiye ile ticaret ve ödeme anlaşması yapan ülkelere, ithalata öncelik tanıdı. Ayrıca ihraç mallarının standardizasyonuna önem verilerek, ihracat bu yönden de teşvik edildi.

- Kliring yani uluslararası barter, İki ülke arasında yapılan alış-veriş bedellerinin karşılıklı olarak malla ödenmesidir. Klirink işlemi, ilgili devletler arasında imzalanan "kliring sözleşmesi" ile gerçekleştirilir. **Barter ile kliring arasındaki fark; Barterde sistem düzenleyicisinin özel sektöre ait bir şirket, Kliring de ise devlet olmasıdır.** Klirink sisteminde Merkez Bankası veya muhabir banka devrededir. Klirink sözleşmesi imzalanan ülkelerdeki üretici, alıcısını bulup ihracatı gerçekleştirir. Gümrük Beyannâmesi (GB) denilen belgeyi bankaya gösterip ihraç ettiği mal bedelini alır. Merkez Bankası, ödediği mal bedelini ilgili firmanın hesabına borç kaydeder. O ülkeden ülkemize sevk edilen mallar da hesaba alacak olarak geçer. Borç - alacak farkı, sözleşmede belirtilen dönemin sonunda nakit olarak ödenir veya bir sonraki devreye intikal ettirilir.

- Aktarma ticareti olarak tanımlanan bu tür işlemlerde bir batılı şirketin kambiyo denetimi uygulayan ve parası convertible olmayan bir ülkeye mal satması durumunda ortaya çıkan bağlı ticaret şeklidir.
- Satıcı firma ülkeden alacağı mal yoksa alacağını o ülkeden mal alan üçüncü bir ülkeye aktarır yani satar. Aktarma ticaretine aracılık eden firmalar Viyana'da üstlenirler. Bunlar alacağı belli bir iskonto karşılığı satın alıp, o ülkeden mal satın alacak ithalatçılara satarlar.
- Bir ülke tarafından ödenecek hesabın başka bir ya da daha fazla ülkeye transfer edildiği işlemdir. Mesela Türkiye'den Rusya'ya bir ihracat yapılmış olsun. Rusya bunun karşılığını para veya mal olarak vermek istemiyor, fakat Rusya'nındı üçüncü ülke diyelim Dubai'de bir alacak hesabı var. Bu durumda eğer Türkiye'nin alacağı, para ve/veya mal, şeklinde izin verildiği takdirde Rusya'nın Dubai'deki alacağından tahsil ediliyor Dubai'den tahsil ediliyorsa, bir switch muamelesi yapılıyor demektir.
- Karşı-ticaret olayı oldukça karmaşıktır. Az gelişmiş ülkeler çeşitli nedenlerden bu yola başvurularken tekniğini yeterince bilmedikleri için aleyhte sonuçlarla karşılaşabilmektedirler. O sebeple, anlaşma yapmadan önce, dünya piyasaları hakkında çok iyi bir bilgi ile birlikte, anlaşılacak şartların çok dikkatli biçimde değerlendirilmesi gerekir.

- Bu türde, örneğin pamuk satıp, karşılığında iplik almak gibi, ihracatçıların ihraç ettikleri mala karşılık, ithal eden kuruluşun ürettiği bitmiş veya yarı mamul malları satın almak suretiyle, ithalatçı firma ya finansman yaratırlar.

En çok rastlanan bağlı ticaret türü

Ödemeler ayrı ayrı yapılır.
Gelişmiş ülke kendine hammadde sağlar

KARŞI SATIN ALIM İLE FARKLARI

İHR. olunan mallar ülkenin üretim kapasitesini artırır.
Süre 10 yıl ve üzeri
Gerİ satın alınan ürünün ilk işleme bağlantısı vardır.
Gerİ satın alınan meblağ fazladır.
Gerİ satın alınan mallar kalitelidir, Uluslar arası pazarda talep görür.
Her ikisinde de sözleşme, cezai şart vardır

- Genelde uçak ,nükleer enerji santrali baraj gibi pahalı malları hizmetleri ve projeleri kapsar. Burada satıcı büyük ve çok uluslu şirketler, büyük döviz transferini gerektiren uçak, silah, nükleer santral gibi satışlarda, o ülkenin döviz kazanma işlemlerine yardımcı olurlar. Bu şekilde sattıkları malların ödemeleri yapılır.

- Son yıllarda özellikle Orta Asya ülkelerinden pamuk gibi hammadde satın alan firmalar, bu alışlarına karşılık sezon öncesi oradaki üreticilere, alivre alımlarda olduğu gibi avanslar vererek o malın üretilip ihraca alınmasını sağlarlar, bunlara peşin alışlar denmektedir.

- Bütün işlemler ilerideki bir tarihte gerçekleştirilmek üzere yapılır. Kontrat, vadeli piyasalardaki temel işlem formudur.
- Vadeli piyasalar (Futures, options, swap) hedging yada spekülasyon amacıyla kullanılabilir.

- Hedging teriminin Türkçe'de bir karşılığı yoktur ve dilimizde "Hedge Etme" olarak kullanılmaktadır. Kısaca zarardan korunma anlamına gelir. Bir ekonomi aracı olan hedging, birbiri ile aynı ya da büyük benzerlik gösteren varlıkları eşit miktarlara bölerek farklı piyasalarda alma-satma işlemidir. Bu şekilde fiyat değişimleri ile oluşabilecek zararlardan korununmuş olur. İkili opsiyon işlemlerinde petrol alımı ya da bir şirketin hisselerinin alımı yapılırken aynı sektörden başka bir firmanın ileri bir tarihte aynı miktarda sahip olunan hisselerinin satılması gibi. Yatırımcı olarak bu şekilde riski, fiyat hareketlerini öngörme becerisi ile kendisini oluşabilecek fiyat değişikliklerinden korumuş olur. Yani kısaca hedging; nakit bir piyasada bulunulan bir pozisyondan oluşan riskleri diğer piyasalarda pozisyon alarak korumaktır.

Hedging Örnek:

- X firması İngiltere'deki bir Y firmasına 1000 sterlini 3 ay içinde ödeyecek olsun
- Bu gün spot piyasa kur $2,30 \$ = 1\text{sterlin}$ olarak farz edelim,
- X firmasının borcu 2300 \$'dır. Eğer hiçbir anlaşma yapılmamışsa
- 3 ay içinde spot piyasada kur 2.40 \$ çıkabilir
- Bu durumda X firması 100\$ fazla ödeyecektir.
- Eğer ilk başta hedging anlaşması yapılmış ve o gün 3 aylık vadeli döviz piyasasında kur 2.31 ise ve böyle bir yapılan anlaşmada artık 3 ay sonraki kurun bir önemi kalmamış olur.

- İleride ortaya çıkabilecek fiyat dalgalanmalarından yararlanarak kazanç sağlamaktır.
- Çağdaş ekonomilerde spekölasyon hareketlerinin çoğunluk noktası borsalardır. Vadeli borsa işlemleri, geniş çapta spekölasyona imkan hazırlayan bir alet niteliğindedir.
- Spekölatörler, arbitraj yapanlardan farklı olarak risk alırlar. Çünkü spekölatörler piyasadaki mevcut yapıyı değerlendirerek beklentilerini oluştururlar ve bu duruma göre alım-satım yaparlar. Dolayısıyla spekölatör, piyasayı inceler ve önemli olay gerçekleşmeden önce harekete geçer. Büyük riskleri göze alan spekölatörlerin uyguladıkları yöntemlerde ise, ne tür bir sonuçla karşılaşacağı, piyasanın ileride ne yönde hareket edeceğine bağlıdır. Bu yöntemlerin son derece büyük zararlara yol açabileceği kesinlikle göz ardı edilmemelidir.

- Piyasalarda hile ile kazanç elde etme olayıdır. Manipülasyon yapanlar üzerinde oynadıkları varlığın fiyatını istedikleri yönde değiştirerek haksız kazanç sağlarlar veya bir varlıktan aşırı miktarlarda alım-satım yaparak fiyatını etkilerler. Örneğin, piyasada bir şirket için, kamu bankasına olan kredi borcunu ödeyemediği, işçi çıkardığı ve konkordatoya gideceği yönünde haberler çıkarıyorlar ve bu olumsuz söylentiler nedeni ile şirket hisselerinin fiyatı taban yapınca bu hisseleri alıyorlar, daha sonra piyasalardan topladıkları bu hisseler gerçek değerini bulunca satıyorlar ve çok büyük kârlar elde ediyorlar. Manipülasyonlar, piyasalar ve ekonomiler için son derece zararlı olan yanlış yönlendirmelere sebep olmaktadır. Bu nedenle bütün ülkelerde manipülasyonları önleyecek kanunlar vardır. Ancak, gerek manipülasyonları tespit etmenin güçlüğü gerekse manipülasyon yapıldıktan sonra çok geç kalınmış olması nedeniyle kanunlar pek fazla uygulanamamaktadırlar.

- Döviz piyasasındaki ya da ülkeler arasındaki faiz oranlarındaki farktan yararlanmak üzere fonların kısa vadeli ve hızlı hareketlerini ifade eden bir terimdir. Örneğin New York'ta 1 Euro 1.35 Dolar'dan işlem görürken, Londra'da 1 Euro 1.55 Dolar'dan görüyorsa, arbitraj getirisi sağlamak isteyen kurumlar New York'ta Dolar karşılığında Euro satın alır ve bu Euro'ları Londra'da satarlar.

- Değişik piyasalarda oluşan fiyat farklılıklarından yararlanmak sebebiyle yapılan hisse senedi, değerli maden ve evrak işleri de arbitraj kapsamına girer Gerek döviz pozisyonunu dengelemek, gerekse kur farkından yararlanmak veya harici bir talebi (müşteri talebini) karşılamak maksadıyla bankalar tarafından yapılan döviz tahvil muamelesi bir arbitraj işlemidir.
- Özellikle uluslararası piyasalarda mevcut döviz riskinin azaltılması amacıyla yapılan swap işleminde de, bir tarafın ihtiyacı olanı karşı taraftan alması karşılığında buna tekabül eden başka bir dövizin verilmesi, başlangıçta belirtilen kurdan vade tarihinde tekrar dövizlerinin değişimi, şeklinde cereyan eden bir arbitraj işlemi söz konusudur

- İngilizce kökenli "SWAP" kelimesinin Türkçe karşılığı "takas", "değiştirme", "değiş-tokuş", "trampa etmek", "bir şeyi bir şeyle takas etmek"tir. Swap, iki taraf arasında, önceden belirlenen bir sistem içerisinde, belirli bir finansal varlıktan kaynaklanan gelecekteki nakit akışlarının değiştirilmesi konusunda yapılan bir sözleşmedir.
- Bilindiği gibi varlıkların alım satımı için, yıllardır faaliyet gösteren piyasalar vardır. Oysa, yükümlülüklerin alım satımı, son yıllara kadar üzerinde düşünülmemiş bir konudur. Bu nedenle, swap, borçların değiş tokuşunu mümkün kılmaktadır. Değişime konu olan ödemeler, faiz, anapara veya hem anapara hem de faiz ödemeleri olabilir.
- Swap işleminde bir para birimi başka bir para birimi ile aynı gün içerisinde değiştirilmektedir. Ancak, bir vadeli işlem çeşidi olan swap'ta satılan para birimi genellikle ileriki bir günde ters işlemle geri alınmaktadır.

- Swap'ta amaç, faiz oranları ile döviz kurlarında kaydedilen dalgalanmaların yarattığı riski minimize etmektir. Swap, farklı kuruluşların farklı mali piyasalardaki değişik kredi değerliliklerine bağlı olarak, farklı kredi şartları ile karşı karşıya kalmalarıdır. Böylece, söz konusu farklılıklardan swap işlemine taraf olan işletmelerin her birinin yararlanması söz konusu olmaktadır.
- Swap işleminin özü, alacakların bulunduğu finansal piyasadaki konumuna dayanarak, bir tarafın diğer tarafa karşı sağladığı görece üstünlüğü, arbitraj amacıyla değiştirmesidir. Böylece, finansal piyasadaki konumu nedeniyle, görece maliyet üstünlüğüne sahip olan işletme, swap sözleşmesiyle, diğer işletmenin bu üstünlüğe ulaşabilmesine olanak sağlamaktadır. Swap işlemlerinin gerçekleştirilmesinde bankalara, takas odalarına, swap depolarına, pazar belirleyicilere ve brokerlara önemli görevler düşmektedir.
- Bu yeni finansman tekniğinin doğmasında finansal liberalleşme sonucu uluslararası mali piyasalarda görülen bütünleşme eğilimleri, faiz oranlarında ve döviz kurlarında ortaya çıkan artan değişkenlik ve benzeri faktörler etkili olmuştur.

- Swap işlemleri, ülkeler açısından özellikle ödemeler bilançosunda geçici nedenlerle ortaya çıkan açıkları finanse etmek veya ulusal paradan spekülâtif kaçışları önlemek için yapılır.
- Ülkenin ulusal parasının değer kaybettiği dönemlerde, spekülâtörler, sağlam dövizlere yönelirler. Bu durumda swap anlaşmaları, ülkenin başvurabileceği güvenlik aracı durumundadır. Böyle bir durumda, swap aracılığıyla, sağlam paralı ülkelerin paraları elde edilir ve bu dövizler, Merkez Bankasının döviz piyasasına yapacağı müdahalelerde kullanılır. Böylece, spekülâtif akım durdurulduğu zaman, swap anlaşması da amacına ulaşmış olur.

- Bu sözleşmeler, miktar ve niteliği belli standartlara göre belirlenen bir malın veya bir mali enstrümanın, gelecekte önceden belirlenmiş bir tarihte, üzerinde anlaşılan bir fiyattan organize bir borsada alım ya da satımını içeren sözleşmelerdir. İleri bir tarihte gerçekleşecek olan alım-satım işleminin fiyatı bugünden belirlenip anlaşmaya bağlanır. Döviz future sözleşmeleri, sözleşme sahibinin gelecekteki bir tarihte önceden belirlenmiş bir döviz kurundan belli tutarda döviz elde etmesini sağlayan standart bir anlaşmadır. Standart vade ve tutarı vardır. İşlemler her gün oluşan fiyata göre yeniden değerlendirilir,
- Marked To Market (MTM), firmanın güncel varlıklar ve borçlar gibi zaman içinde değişebilen hesapların gerçeğe uygun değerinin bir ölçüsüdür. Bir varlığın mevcut piyasa seviyelerini yansıtacak şekilde kaydedilmesini içeren bir muhasebe uygulamasıdır.
- Mark to Market, bir kurumun veya şirketin mevcut finansal durumunun gerçekçi bir değerlendirmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

- Futures sözleşmelerinin ilk ortaya çıkışı 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar uzanmaktadır. Amerika'da buğday çiftçileri, Ağustos aylarında buğdayın piyasaya yığılıp fiyatlarda aşırı dalgalanmalar meydana getirmesini önlemek amacıyla vadeli antlaşmalara girişmişlerdir. O zamanlar sözleşmeler buğday, mısır, soya fasulyesi gibi zirai ürünlerle sınırlı kalmıştır.
- Daha sonra altın, petrol gibi doğal kaynaklar üzerine de futures kontratları yazılmıştır. 1970 yılına kadar herhangi bir finansal gelecek sözleşmesine rastlamak mümkün değilken 1970 'den sonraki 35 yıl içinde bu finansal vadeli işlemlerdeki iş hacmi dünya çapında sıfırdan yılda 30 trilyon doların üstüne çıkmıştır.

Futures Piyasaların Özellikleri

- Futures piyasalar örgütlenmiş borsalardır. Bu borsalarda futures sözleşmelerin işlem gördüğü alana "pit" adı verilir.
- **Futures piyasalarda yapılan sözleşmeler standartlaşmış sözleşme şartlarına göre yapılırlar. Standarda bağlanmış hususlar:**
  - a. Malın kalitesi
  - b. Malın miktarı
  - c. Teslim şartları
  - d. Teslim tarihi
  - e. Gerçekleşebilecek minimum fiyat dalgalanması
  - f. Günlük fiyat limitleri
- Futures piyasalar takas odası (clearing house) denilen organizasyona sahiptir.

- Futures borsalarında futures ticaretiyle ilgili bütün işlemler borsada işlem yapma yetkisine sahip (sandalye sahibi olan) üyeler tarafından yapılmak zorundadır. Futures piyasalarda işlem yapanların günlük realize ve margin depozit denilen yükümlülükleri vardır. Bir future sözleşmesinde tarafların borsada işlem yapan bir aracı kuruma yatırdıkları depozite margin depozit denir. Amaç tarafları sorumluluklarını yerine getirmeye zorlamaktır.

Günlük realize (daily settlement) ise, futures piyasalarında işlem yapanların işlem neticesinde meydana gelen zararlarını bu depozitler vasıtasıyla telafi etmesidir.

- Belirli bir sayıda menkul değeri, belirli bir dönemde belirli bir fiyattan satın almak veya satmak için yapılan anlaşmadır. Opsiyon, hisse senetleri, tahvil, yabancı para vadeli işlemleri, finansman endeksleri için uygulanır. Opsiyon satın alan taraf belirli bir fiyat üzerinden söz konusu ürünü alma veya satma hakkını belli bir prim ödeyerek satın alır.
- Opsiyonu satan taraf ise, karşı taraf talep ettiğinde sözleşmeye konu olan ürünü teslim etme yükümlülüğünü üstlenir.
- Bu yükümlülüğün doğması için, opsiyon hakkının vade tarihine kadar kullanılması şarttır. Döviz opsiyonunda belli miktardaki döviz önceden belirlenen fiyattan belirli bir tarihe kadar satın alma hakkı veren sözleşmelere "Call Option (alım opsiyonu)", satma hakkı veren sözleşmelere de "Put Option (satım opsiyonu)" denir.

- Amerikan opsiyonunda opsiyon, alıcı tarafından vade içinde herhangi bir tarihte kullanılabilir.
- Avrupa opsiyonunda sadece vade günü kullanılabilir.
- Options on futures (futures döviz opsiyonu) ise, gelecekteki belli bir tarihte veya bu tarihten önce, belli bir fiyattan işlem gören) döviz futures sözleşmesinin alım ya da satım hakkını içerir. Opsiyonun kullanılması durumunda satın aldığı kadar futures sözleşmesi teslim edilir.